

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE (RIA)

**Návrh zákona o stavebních výrobcích a jejich použití do
staveb a o změně některých zákonů**

Obsah

1	DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE.....	4
1.1	Název.....	4
1.2	Definice problému	4
1.3	Popis existujícího právního stavu v dané oblasti	8
1.4	Identifikace dotčených subjektů	25
1.5	Popis cílového stavu	25
1.6	Zhodnocení rizika	27
1.7	Zhodnocení dalších dopadů (čl. 9 odst. 2 a 3 LPV).....	32
1.7.6	Zhodnocení korupčních rizik	34
2	NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ.....	35
3	VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ.....	39
3.1	Identifikace nákladů a přínosů varianty 1	39
3.2	Identifikace nákladů a přínosů varianty 2	Chyba! Záložka není definována.
3.3	Identifikace nákladů a přínosů varianty 3	Chyba! Záložka není definována.
3.4	Identifikace nákladů a přínosů varianty 4.....	Chyba! Záložka není definována.
4	NÁVRH ŘEŠENÍ.....	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
4.1	Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení.....	45
4.2	Srovnání platné a navrhované právní úpravy.....	31
5	IMPLEMENTACE DOPORUČENÉ VARIANTY A VYNUCOVÁNÍ.....	49
6	PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE.....	49
7	KONZULTACE A ZDROJE DAT	49
8	KONTAKT NA ZPRACOVATELE RIA.....	50

9	SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA	51
----------	---	-----------

1 DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY SVÝM USNESENÍM Č. 872 ZE DNE 5. ŘÍJNA 2016 SCHVÁLILA NÁVRH VĚCNÉHO ZÁMĚRU ZÁKONA O STAVEBNÍCH VÝROBCÍCH A JEJICH POUŽITÍ DO STAVEB S ÚPRAVAMI PODLE PŘIPOMÍNEK UVEDENÝCH VE STANOVISKU LEGISLATIVNÍ RADY VLÁDY A ULOŽILA MINISTRU PRŮMYSLU A OBCHODU ZPRACOVAT NA ZÁKLADĚ VĚCNÉHO ZÁMĚRU NÁVRH ZÁKONA A PŘEDLOŽIT HO VLÁDĚ DO 31. PROSINCE 2018.

1.1 NÁZEV

Návrh zákona o stavebních výrobcích a jejich použití do staveb a o změně některých zákonů (dále jen "zákon").

1.2 DEFINICE PROBLÉMU

Současný systém několika právních předpisů platných pro oblast stavebních výrobků a jejich uvádění na trh je pro hospodářské subjekty (výrobci, dovozci, distributoři) složitý, nepřehledný a mnohdy proto neúčinný.

Stavebním výrobkem se rozumí výrobek určený pro trvalé zabudování do stavby, který může ovlivnit splnění základních požadavků na stavbu. Stavebním výrobkem se rozumí i sestava sestávající alespoň ze dvou samostatných součástí vyrobených jedním nebo různými výrobci uvedená na trh jedním výrobcem. Použitím se rozumí zabudování nebo montáž stavebního výrobku do stavby.

Stavební výrobky se navíc zásadně liší od ostatních výrobků tím, že se svojí podstatou jedná o meziprodukty určené k zabudování do staveb. Stavební výrobky tak nejsou určeny pouze k používání ze strany "konečných uživatelů staveb", ale pracují s nimi zejména profesionálové – projektanti a zhotovitelé.

Uvádění a dodávání harmonizovaných stavebních výrobků na trh (stavební výrobky s označením CE)

Technické požadavky při uvádění a dodávání stavebních výrobků s označením CE na trh jsou s účinností od 1. července 2013 upraveny přímo použitelným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS (Construction Products Regulation) (dále jen "přímo použitelný předpis"). Harmonizované stavební výrobky jsou při uvedení nebo dodání na trh označeny CE.

Přímo použitelný předpis zohledňuje odlišnost stavebních výrobků od ostatních výrobků. Principem je posuzování a ověřování stálosti vlastností s ohledem na zamýšlené použití stavebního výrobku určené

výrobce a prohlašování vlastností výrobku, zatímco jiné harmonizační předpisy jsou založeny na koncepci prokazování shody. Cílem přímo použitelného předpisu je zabezpečit, aby byly dostupné spolehlivé informace o vlastnostech stavebního výrobku, které mohou ovlivnit vlastnosti stavby, při jeho uvedení nebo dodání na trh. Příslušné vlastnosti stavebních výrobků z hlediska zamýšleného použití jsou obsaženy v harmonizovaných technických specifikacích. Výrobce vydáním prohlášení o vlastnostech informuje o těchto vlastnostech a nese odpovědnost za shodu vlastností stavebního výrobku s vlastnostmi uvedenými v prohlášení o vlastnostech. Vlastnosti uvedené v prohlášení o vlastnostech jsou základní informací pro projektanta a zhotovitele stavby pro rozhodnutí, zda je výrobek svými vlastnostmi vhodný do konkrétní stavby. Přímě použitelný předpis požaduje, aby výrobce deklaroval vlastnosti alespoň jedné základní charakteristiky významné z hlediska splnění základních požadavků na stavby pro jím zamýšlené použití výrobku. To však často není dostačující pro vyhodnocení vhodnosti použití stavebního výrobku do stavby dle § 156 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "stavební zákon").

Uvádění a dodávání neharmonizovaných stavebních výrobků na trh regulované na národní úrovni

Technické požadavky při uvádění a dodávání stavebních výrobků regulovaných na národní úrovni jsou upraveny nařízením vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění nařízení vlády č. 312/2005 Sb. a nařízení vlády č. 215/2016 Sb., které je prováděcím předpisem k zákonu č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o technických požadavcích na výrobky"). Toto nařízení vlády používá pojem "vybrané stavební výrobky", nová právní úprava tyto výrobky pojmově označuje jako "stanovené stavební výrobky".

Platná národní úprava při uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh je založena na koncepci prokazování shody s technickou specifikací, a tím se principiálně odlišuje od evropské harmonizované úpravy. V důsledku toho není při uvádění a dodávání vybraného stavebního výrobku na trh požadována informace o konkrétních vlastnostech výrobku, která by byla vodítkem pro projektanty a zhotovitele staveb, ale pouhá obecná informace o jeho shodě s požadavky nařízení vlády č. 163/2002 Sb. Jedná se o zásadní koncepční odlišnost, která má za následek, kromě nedostatku informací o vlastnostech výrobku, rovněž rozdílné požadavky na hospodářské subjekty při uvádění a dodávání stavebních výrobků s označením CE a vybraných stavebních výrobků na trh v České republice.

Pro účely posouzení shody se využívá určených norem (normy, které jsou oznámeny jako určené k nařízení vlády č. 163/2002 Sb. ve Věstníku ÚNMZ) nebo stavebních technických osvědčení, které zpracovávají autorizované osoby (autorizovaná osoba podle zákona o technických požadavcích na výrobky). Na rozdíl od harmonizovaných norem stanovují určené normy požadavky na konkrétní stavební výrobek pro jeho zamýšlené použití v dostatečném rozsahu spíše výjimečně, a to i z toho

důvodu, že při jejich zpracování nebylo budoucí určení uvažováno nebo zohledněno. Z tohoto důvodu převažuje při posuzování shody postup cestou stavebních technických osvědčení.

Stavební technická osvědčení zpracovává autorizovaná osoba podle požadavku výrobce/zplnomocněného zástupce, dovozce nebo distributora. Autorizované osoby mají k dispozici společný návod/postup pro zpracování stavebních technických osvědčení v podobě Technických návodů pro jednotlivé skupiny a položky výrobků. Vzhledem k počtu autorizovaných osob v České republice, kterých bylo k datu 7. února 2020 podle informací zveřejněných na webu Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen "ÚNMZ") 21, i rozdílně formulovaným žádostem o posouzení, jsou i přesto, že existují příslušné technické návody pro postupy autorizovaných osob, vydávána v některých případech rozdílná stavební technická osvědčení pro shodný typ výrobku se stejným zamýšleným použitím.

Nekonzistentnost předpisů, požadavků a postupů způsobuje v praxi problémy a obtížnou praktickou aplikovatelnost, a to jak pro hospodářské subjekty a odběratele stavebních výrobků, tak rovněž pro projektanty, stavební inženýry, zhotovitele staveb, pracovníky stavebních úřadů apod. i přesto, že přímo použitelný předpis je zcela účinný od 1. 7. 2013. Tento stav přispívá k tomu, že se do staveb mnohdy použijí výrobky, které neodpovídají požadovanému použití do konkrétní stavby, výrobky s nevhodnými vlastnostmi nebo výrobky bez požadovaných dokladů. Důsledkem systému je výsledný negativní dopad na bezpečnost, kvalitu, provozuschopnost a trvanlivost staveb.

Použití stavebních výrobků do staveb v České republice

Současná právní úprava neřeší problematiku týkající se použití stavebních výrobků ve stavbě komplexně. Řada požadavků technických předpisů pro stavby se v technickém detailu opírá o podrobná technická řešení rozpracovaná v českých technických normách (ČSN) pro navrhování a provádění staveb a dalších typech dokumentů, např. technických kvalitativních podmínkách (TKP), technických podmínkách (TP), případně zvláštních technických kvalitativních podmínkách (ZTKP) Ministerstva dopravy, technických pravidlech TPG, technických normách vodního hospodářství TNV. Podrobná technická řešení jsou uvedena roztržštěně (řádkově ve stovkách ČSN a jiných technických předpisech), a to včetně požadavků na stavební výrobky.

Problémem je rovněž nejednotnost a nesystémovost ve způsobu stanovení požadavků pro navrhování a použití výrobků ve stavbě v České republice a skutečnost, že v případě některých stavebních výrobků nejsou tyto požadavky stanoveny vůbec. Výjimkou by mohla být oblast staveb pozemních komunikací, kde existují technické požadavky na stavby v podobě ČSN pro stavbu vozovek, TKP, TP, případně zvláštní technické kvalitativní podmínky (ZTKP) Ministerstva dopravy. Tyto předpisy (s výjimkou ČSN) ale nejsou až na výjimky notifikovány podle směrnice (EU) 2015/1535, resp. nařízení vlády č. 339/2002 Sb., a jejich splnění tak může být požadováno pouze na základě smluvního vztahu.

Požadavky na konkrétní mezní hodnoty, úrovně, nebo třídy vlastností pro použití stavebních výrobků do staveb v České republice se v současném systému objevují v národních normách, v národních

informativních přílohách k harmonizovaným normám nebo v jiných technických dokumentech. V případech některých stavebních výrobků stanovení toho, jaké vlastnosti musí být výrobcem deklarovány a jakých úrovní vlastností má být dosaženo s ohledem na konkrétní použití výrobku ve stavbě, aby výrobek plnil svoji funkci po zabudování do stavby, nejsou kompletní. V České republice není dostatečně využita možnost, kterou členským státům dává přímo použitelný předpis v článku 8 odst. 4, který odkazuje na požadavky pro dané použití v členském státě. Česká republika má možnost, stejně jako každý členský stát, komplexně specifikovat požadavky na stavební výrobky z hlediska jejich zamýšleného použití do staveb na území České republiky, a to zejména s ohledem na klimatické, geologické i zeměpisné rozdíly a s ohledem na různé úrovně základních požadavků na stavby, při respektování rámce harmonizace.

K provázání problematiky stavebních výrobků s oblastí navrhování a provádění staveb je vhodné využít nástrojů daných přímo použitelným předpisem (např. využití prohlášení o vlastnostech), které není zohledněno a promítnuto do procesů návrhu ani realizace stavby. Nejednotný způsob stanovování konkrétních požadavků na vlastnosti stavebních výrobků s ohledem na jejich zamýšlené použití má však v praxi za následek nesnadnou aplikovatelnost i pro projektanty, stavební inženýry, zhotovitele staveb a další účastníky procesu výstavby. Neexistence konkrétních požadavků na stavební výrobky nebo jejich obtížná dohledatelnost, jsou příčinou toho, že požadované vlastnosti z hlediska konkrétního použití nejsou často v projektech dostatečně specifikovány. Konečným důsledkem toho, že projekt není propojen se specifikací stavebních výrobků, jsou problémy s kvalitou a bezpečností samotné stavby.

Z hlediska požadavku na bezpečnou a kvalitní stavbu je třeba mít k dispozici informace o příslušných ustanoveních (právní předpisy, normy, technické předpisy), nutných deklarovaných vlastnostech výrobku plynoucích z těchto ustanovení a případné národní požadavky omezující/specifikující mezní úrovně a třídy vlastností, podle kterých bude odpovědná osoba (např. projektant) moci specifikovat konkrétní vlastnosti, jejich úrovně nebo třídy nebo popis stavebního výrobku. Současně je třeba zajistit kontrolu stavebních výrobků určených k zabudování do stavby.

Dozor nad uváděním a dodáváním výrobků do obchodní sítě v České republice

Dozor nad splněním podmínek pro uvádění a dodávání stavebních výrobků do obchodní sítě zajišťuje Česká obchodní inspekce (dále jen "ČOI"). ČOI může v rámci své činnosti, v souladu s kontrolním řádem, kontrolovat plnění zákonných povinností ze strany hospodářských subjektů, provádět kontrolní nákupy, odebírat vzorky od kontrolovaných osob ve výrobě nebo z obchodní sítě nebo provádět potřebné zkoušky. V pravomoci ČOI je, mj. kontrola příslušné dokumentace, zejména prohlášení o vlastnostech a prohlášení o shodě nebo neoprávněné užití označení CE.

Dozor nad dodáváním výrobků na staveniště a skladovacích prostor stavby

S ohledem na specifika procesu výstavby a na technickou složitost stavebního díla nelze u stavebních výrobků spoléhat na kontrolu až po jejich zabudování do díla. Zpravidla ani není taková kontrola po technické stránce realizovatelná.

Problémem je skutečnost, že velká část stavebních výrobků je dodávána od výrobce přímo na stavbu. Znamená to, že tyto výrobky nelze v obchodní síti odebrat a provést potřebné zkoušky k prokázání shody s požadavky. Dozorovým orgánem pro stavební výrobky dodávané přímo na staveniště nebo do skladovacích prostor určených pro potřeby stavby je rovněž ČOI. V České republice však dosud takové přímé zmocnění pro ČOI neexistuje. Z tohoto důvodu takové kontroly neprovádí, přestože přímo použitelný předpis je předpokládá.

1.3 POPIS EXISTUJÍCÍHO PRÁVNÍHO STAVU V DANÉ OBLASTI

Zastřešujícím zákonem pro stanovení technických požadavků na stavební výrobky, které mohou ve zvýšené míře ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek nebo životní prostředí, popřípadě jiný veřejný zájem (souhrnně označováno jako „oprávněný zájem“), je zákon o technických požadavcích na výrobky.

Uvádění a dodávání stavebních výrobků s označením CE na trh

Technické požadavky na stavební výrobky s označením CE při jejich uvádění a dodávání na trh byly do 30. 6. 2013 upraveny směrnicí Rady 89/106/EHS, o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se stavebních výrobků. Tato směrnice byla do právního řádu České republiky transponována nařízením vlády č. 190/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na stavební výrobky označované CE (prováděcí předpis k zákonu o technických požadavcích na výrobky). Od 1. 7. 2013 tuto oblast upravuje přímo použitelný předpis, který je přímo aplikovatelný ve všech členských státech EU. U stavebních výrobků s označením CE musí být před jejich uvedením nebo dodáním na trh podle harmonizovaných podmínek v členských státech EU posouzeny vlastnosti a systém řízení výroby, v souladu s požadavky harmonizovaných technických specifikací (harmonizované normy, případně evropské dokumenty pro technické posuzování), ověřena stálost vlastností, vydáno prohlášení o vlastnostech a výrobek opatřen označením CE.

Přímo použitelný předpis je vypracován na principu stanovení harmonizovaných podmínek uvádění a dodávání stavebních výrobků na jednotný trh. Nestanoví konkrétní požadavky na bezpečnost výrobků, ty jsou uváděny v harmonizovaných normách v návaznosti na bezpečnost staveb, resp. na základní požadavky na stavby, ale požadavky pro jejich uvedení na trh. Evropské harmonizované normy musí být akceptovatelné ve všech státech EU s velmi různými např. klimatickými podmínkami, proto pro jednu vlastnost výrobku mohou stanovit harmonizované normy řadu tříd nebo úrovní. Tedy výrobek může vykazovat rozdílné vlastnosti a stále vyhovuje dané harmonizované normě a je označen CE. Členský stát je oprávněn konkretizovat vlastnosti a jejich úrovně nebo třídy s ohledem na použití.

Přímo použitelný předpis pro stavební výrobky není předpisem Nového legislativního rámce, byť některé aspekty využívá. Pokud pro daný výrobek existuje harmonizovaná norma, nelze při posouzení stálosti vlastností postupovat jinou cestou než v souladu s touto harmonizovanou normou, resp. její

přílohou ZA. Zde je zásadní rozdíl oproti principu posuzování shody, kde je postup podle harmonizované normy pouze možností, byť považovanou za nejlepší možnou.

Přímo použitelný předpis současně umožňuje dobrovolně označit CE stavební výrobky, pro které neexistuje harmonizovaná norma, pokud požádá o vydání evropského technického posouzení podle evropského dokumentu pro technické posuzování (EAD). Na rozdíl od harmonizované normy však výrobce nemusí při existenci evropského dokumentu pro technické posuzování podle něho postupovat a výrobek označit CE, ale může ho uvést na trh i postupem pro stanovené stavební výrobky.

Do harmonizované oblasti spadá odhadem 65 % – 70 % stavebních výrobků. Celkový počet "typů" stavebních výrobků však nelze spolehlivě stanovit, protože vývoj v této oblasti je velice rychlý a souvisí mimo jiné s využíváním nových technologií, materiálů, včetně např. recyklátů.

K 31. říjnu 2019 bylo (a stále je) pro stavební výrobky oznámeno ve Věstníku EU (OJ EU) 444 harmonizovaných norem (EN). Na harmonizaci čeká 113 norem, jejichž oznámení bylo pozdrženo, a to v důsledku Rozsudku SD EU C-613/14 ve věci „James Elliott Construction Limited v. Irish Asphalt Limited“ z 27. 10. 2016. Soudní dvůr objasnil úlohu a právní status harmonizovaných norem tím, že dospěl k závěru, že harmonizované normy jsou „součástí práva EU“ a potvrdil odpovědnost Komise v procesu iniciování, řízení, monitorování, posuzování harmonizovaných norem a zajištění jejich slučitelnosti s požadavky příslušných harmonizovaných právních předpisů Unie. Evropská komise v reakci na uvedený rozsudek SD podmiňuje zveřejnění odkazů na normy v OJ EU na základě vlastního přezkumu a posouzení, zda normy odpovídají základním požadavkům na bezpečnost stanoveným v přímo použitelném předpisu. Komise proto odmítá publikovat v OJ EU normy, které podle jejího názoru nejsou v souladu s CPR. V letech 2017 – 2019 probíhaly mezi Evropskou komisí a Evropskou organizací pro normalizaci konzultace ohledně úpravy evropských norem, tak aby tyto mohly být oznámeny v OJ EU. V dohledné době však nelze proto očekávat rozšíření harmonizované oblasti, ale spíše její optimalizaci a prioritizaci. Vyloučeno není ani omezení harmonizace v případě výrobků, které nebudou z pohledu členských států, co se týká harmonizace považovány za významné.

Obdobná situace je i v případě Evropských dokumentů pro technické posuzování (EAD), viz následující tabulka:

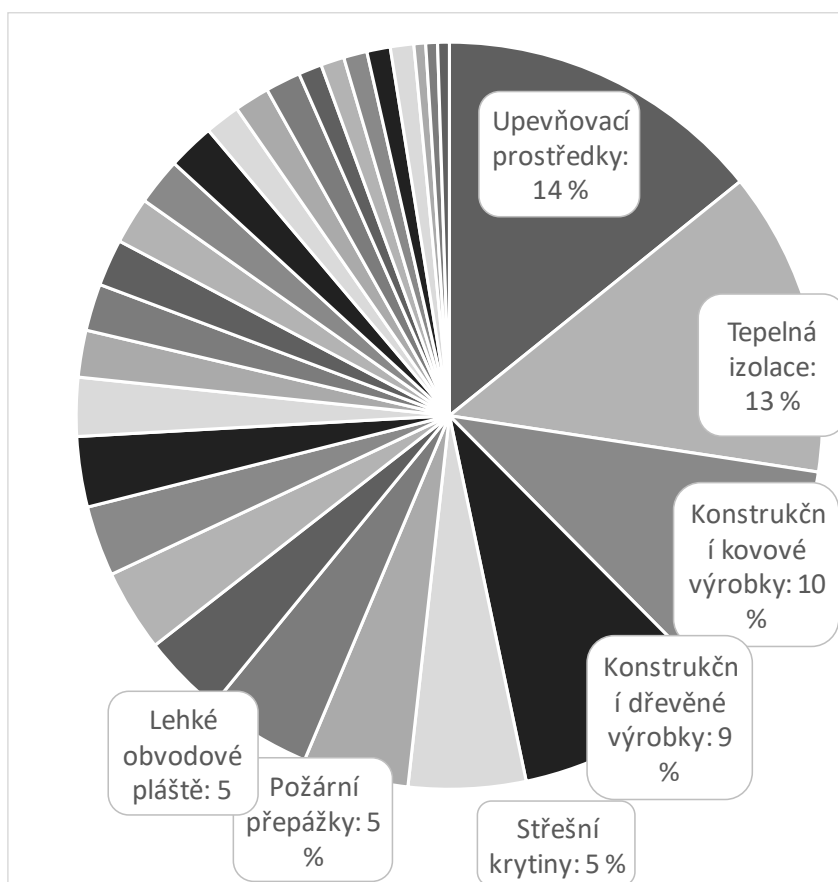
Rok	Oznámené EN v OJ EU	Revidované EN dosud neoznámené v OJ EU	Nové EN dosud neoznámené v OJ EU	Přijaté EAD	Citace EAD v OJ EU
2019	444	86	27	324	217

Zdroj EK – Maps of hTSs of Construction products 14. 10. 2019.

Zdroj EK – Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě z 24.10.2019 o výsledcích hodnocení důležitosti úkolů v čl. 31 odst. 4, které jsou financovány Uníí podle čl. 34 odst. 2 Nařízení č. 305/2011/EU.

Většina z nových evropských dokumentů pro posuzování se netýká nových výrobků vstupujících na trh, ale výrobků, na které se vztahuje (ne však plně) stávající norma nebo stávající evropský dokument pro posuzování (často v důsledku převodu pokynů pro evropská technická schválení nebo společných dohod o postupu posuzování). Tyto „nové“ evropské dokumenty pro posuzování obsahují v porovnání s dříve existujícími harmonizovanými technickými specifikacemi pouze jednu či dvě další základní charakteristiky nebo se týkají poněkud širší oblasti působnosti nebo dalších zamýšlených použití.

Mezi 107 evropských dokumentů pro posuzování, které byly přijaty, ale nebyly citovány, patří dokumenty znázorněné v následujícím grafu:

Zdroj EK – Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě z 24. 10. 2019 o výsledcích hodnocení důležitosti úkolů v čl. 31 odst. 4, které jsou financovány Unií podle čl. 34 odst. 2 Nařízení č. 305/2011/EU

Zájem výrobců o evropská technická posouzení se zaměřuje na několik skupin výrobků. Ve skutečnosti se dvě třetiny z 6 240 evropských technických posouzení týkají pouze tří skupin výrobků:

- skupina 33: upevňovací prostředky (36 %),
- skupina 35: výrobky pro požární přepážky, požární těsnění, pro požární ochranu a pro zpomalování hoření (17 %) a
- skupina 4: tepelněizolační výrobky, kompozitní izolační sestavy nebo systémy (15 %).

Pouhé tři dokumenty (kovové kotvy do betonu, ETICS a výrobky pro požární přepážky a požární těsnění) splňují podmínku jako základ pro tvorbu nové harmonizované normy podle čl. 19 přímo použitelného předpisu.

Na základě povinnosti přizpůsobit národní legislativu přímo použitelnému předpisu byl s účinností od 10. 5. 2013 novelizován zákon o technických požadavcích na výrobky zákonem č. 100/2013 Sb., kterým byl upraven v souvislosti s uváděním a dodáváním stavebních výrobků s označením CE na trh výkon státní správy, dozor nad trhem, oznamovací orgán pro subjekty pro technické posuzování (tzv. TAB) a kontaktní místo pro stavební výrobky s označením CE. Uvedenou novelizací byla do zákona nesystematicky doplněna ustanovení nutná pro zajištění aplikovatelnosti přímo použitelného předpisu. Výsledkem je stav, kdy obecný předpis stanovuje specifické požadavky a odchylky pro jeden konkrétní druh výrobků.

Uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh

Technické požadavky na vybrané stavební výrobky vymezuje nařízení vlády č. 163/2002 Sb. U těchto vybraných výrobků musí být před jejich uvedením na trh posouzena shoda se základními požadavky a dodrženy postupy podle tohoto nařízení vlády.

Požadavky na vybrané stavební výrobky jsou obsaženy v určených normách, nebo pokud tomu tak není, nebo pokud podle nich výrobce nebo dovozce nehodlá postupovat, musí pro ně být zpracováno stavební technické osvědčení.

Vydáním prohlášení o shodě deklaruje výrobce shodu výrobku s technickou specifikací, tedy s určenou normou nebo stavebním technickým osvědčením.

Stavební technické osvědčení není veřejně přístupné, proto při jeho použití nemá projektant, zhotovitel stavby, případně jiný uživatel stavebního výrobku možnost rozhodnout se pro konkrétní výrobek na základě technických údajů.

Dne 22. června 2016 schválila vláda nařízení vlády č. 215/20016 Sb., které novelizovalo mj. přílohu č. 2 nařízení vlády č. 163/2002 Sb. a řešilo tak aktuální potřebu regulace některých nových stavebních výrobků (případně nové varianty již existujících výrobků), které nespádají pod přímo použitelný předpis, a nebyly dosud regulovány ani na národní úrovni. Protože u těchto výrobků není posuzována stálost vlastností a nebyla ani posuzována shoda, jejich použití tak představovalo potenciální riziko pro splnění základních požadavků na stavby, zejména z pohledu ochrany zdraví a bezpečnosti uživatelů staveb.

V současné době je pro stanovené stavební výrobky určeno 525 českých technických norem (zdroj – Informační portál ÚNMZ).

V souvislosti se zpracováním návrhu zákona bylo vyhodnoceno celkem 145 v současné době určených norem způsobilých jako určené stavební normy podle návrhu zákona, tj. stanovují všechny požadavky na vlastnosti a metody zkoušení ve vztahu k základním požadavkům na stavby, s výjimkou 7. základního požadavku, jehož splnění je dosud na dobrovolné úrovni, a to jak u harmonizovaných, tak národně regulovaných stavebních výrobků.

Na základě průzkumu, kterou provedl v březnu 2018 ÚNMZ oslovením subjektů autorizovaných k činnostem posuzování shody stavebních výrobků, bylo zjištěno, že ve druhém pololetí 2017 bylo vydáno 898 stavebních technických osvědčení. V 589 případech se jednalo o nová stavební technická osvědčení a v 309 případech o prodloužení již existujících. V rámci průzkumu poskytlo požadované informace 15 autorizovaných osob.

V roce 2018 autorizované osoby provedly celkem 2591 posouzení, viz tabulka:

Skupin a výrobků dle NV 163/200 2 Sb. AO																
Posouze né výrobky																
1	535	24 8			2					88	12 8		67			2
2	35	35														
3	9	2				4								3		
4	47	27		18		2										
5	743	25 7				21	19			12	2		34 8			84
6	2								2							
7	193	34		53						13				2		91
8	265	36		4		19 7	22			5					1	3 8
9	305	12 8			3 9	92	5	1 0			3	4				24
10	383	75	5	88		7	15 9	1 1		15				1 1		12
11	27	24				2										1
12	8	4		1												3
celkem	2591	870	5	164	2	39	325	205	21	2	133	133	4	415	13	4
																217
																39

Struktura posuzovaných výrobků v AO 204 v letech 2017 – 2019:

Skupiny výrobků NV č. 163/2002 Sb.		Počet posuzování výrobků		
Název výrobků (skupiny) dle třídění skupin výrobků		2017	2018	2019
1	Stavební výrobky pro betonové a železobetonové části staveb	174	248	268
2	Stavební výrobky pro zděné stavby	20	35	34
3	Stavební výrobky ze dřeva a dřevěné konstrukce	3	2	7
4	Stavební výrobky pro kovové konstrukce	11	27	25
5	Ochranné, tepelně izolační materiály a výrobky, hydroizolační materiály, střešní krytiny a lepidla	285	257	206
6	Stavební výrobky ze skla	0	0	0
7	Stavební výrobky pro kanalizační systémy a rozvody kapalin a plynů	28	34	24
8	Stavební výrobky pro otvorové výplně	48	36	18
9	Zvláštní materiály, výrobky, konstrukce a zařízení	186	128	137
10	Technická zařízení staveb	102	75	53
11	Stavební výrobky pro vnitřní a vnější povrchové úpravy stěn, stropů, podlah	24	24	26
12	Stavební výrobky pro hygienická zařízení a ostatní speciální výrobky	4	4	4
Celkem		885	870	802

Skupiny výrobků dle přímo použitelného předpisu		Počet posuzování výrobků
Název výrobků (skupiny)		2019
26	Výrobky pro beton, malty a injektážní malty	166
33	Přípevňovací prostředky	4
12	Vybavení komunikací: silniční vybavení	9
4	Tepelněizolační výrobky, kompozitní izolační sestavy nebo systémy	47
20	Konstrukční kovové výrobky a doplňky	28

1	Prefabrikované výrobky z obyčejného / lehkého betonu a autoklávovaného pórobetonu	70
6	Komíny, kouřovody a specifické výrobky	
36	Výrobky pro impregnaci dřeva, ochranné nátěry a povlaky dřeva, kovů a zdiva	72
25	Stavební adheziva	49
17	Zdivo a související výrobky, zdicí prvky, malty a doplňky	37
21	Vnitřní a vnější povrchové úpravy stěn a stropů, sestavy vnitřních příček	21
5	Stavební ložiska, čepy pro konstrukční spoje	13
3	Fólie, včetně litých a sestav (hydroizolačních nebo parotěsných)	24
36	Popílký a směsi s popílkem pro zásypy a násypy mimo stavby pozemních komunikací	44
2	Dveře, okna, okenice, vrata a příslušné stavební kování	20
13	Výrobky a prvky z konstrukčního dřeva a doplňky	6
10	Stabilní zařízení pro hašení požáru (výrobky pro požární poplach/detekce, stabilní výrobky pro hašení požáru, řízení požáru a kouře a pro potlačování výbuchu)	29
16	Výztužná a předpínací betonářská ocel (a doplňky), předpínací sestavy	31
18	Výrobky pro kanalizační systémy	18
19	Podlahoviny	18
28	Trubky, nádrže a doplňky, které nejsou v kontaktu s vodou určenou k lidské spotřebě	18
24	Kamenivo	
22	Střešní krytiny, střešní světlíky, střešní okna a doplňkové výrobky, střešní sestavy	9
36	Granulát pro kolejové lože a obslužné komunikace báňských provozů.	
36	Granulát a aditivovaný granulát do výsypek povrchových dolů pro násypy a zásypy při zahlazování důlní činnosti. Granulát pro rekultivaci báňských výsypek.	11
36	Zásypový materiál určený k likvidaci hlavních a starých důlních děl zasypáním	10
36	Horninové kotvy určené k trvalému zabudování	9
14	Panely a prvky na bázi dřeva	
35	Výrobky pro požární přepážky, požární těsnění, pro požární ochranu a pro zpomalování hoření	7
15	Cement, stavební vápna a jiná hydraulická pojiva	1
23	Výrobky pro konstrukce vozovek	4
36	Popílký a směsi s popílkem pro konstrukční vrstvy vozovek a pro násypy a zásypy při stavbě pozemních komunikací	7
8	Geotextilie, geomembrány a související výrobky	1

36	Protihluková zařízení a stěny pro použití jiná než uvedeno v bodu 9.5e) (např. k železnicím a u jiných hlučných zařízení)	5
36	Výrobky pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace	4
34	Stavební sestavy, jednotky, prefabrikované prvky	1
9	Lehké obvodové pláště/opláštění/ konstrukční těsné zasklení	1
27	Zařízení pro vytápění vnitřních prostor	2
29	Stavební výrobky, které jsou v kontaktu s vodou určenou k lidské spotřebě	2
36	Výrobky pro stabilizaci hornin a zemin jinde neuvedené	2
36	Upevňovací prvky a upevňovací systémy pro potrubní rozvody a rozvody vzduchotechniky	2
7	Výrobky ze sádky	
11	Vybavení pro hygienické prostory	
30	Výrobky z plochého skla, profilovaného skla a skleněných tvárnic	
31	Elektrické, ovládací a komunikační kabely	
32	Těsnění pro spoje	
Celkem		872

Finanční náročnost zkoušení stanovených stavebních výrobků

V tabulkách níže jsou uvedeny příklady stanovených stavebních výrobků s vysokými (250 – 700 tis. Kč), středními (80 – 250 tis. Kč) a nízkými finančními náklady na zkoušení (do 80 tis. Kč). Současně je uveden pro orientaci počet posouzení těchto vybraných stavebních výrobků, které provedla v roce 2019 vybraná autorizovaná osoba.

Vysoké náklady

Skupina	Výrobek	Systém posuzování	Počet posouzených výrobků (AO 204)
5.10	Vnější tepelněizolační systémy (ETICS)	§ 5a s požadavkem reakce na oheň	37
8.1	Okna, dveře a vrata pro dělení na požární/kouřové úseky a na únikových cestách	§ 5 požadavek požární odolnosti, kouřotěsnosti	11

9.4	Stavební ložiska, závěry dilatačních spár	§ 5a, 7	0
-----	--	---------	---

Středně vysoké náklady

Skupina	Výrobek	Systém posuzování	Počet posouzených výrobků (AO 204)
5.1	Tepelněizolační výrobky	§ 5a s požadavkem reakce na oheň	9
5.2	Hydroizolace (střešní)	§ 5a s požadavkem reakce na oheň	5
8.3	Okna, dveře a vrata se specifickými požadavky	§ 7 (hluk, tepelná ochrana, bezpečnost při užívání)	3
8.6	Střešní okna, střešní světlíky	§ 5a s požadavkem požární odolnosti, reakce na oheň	4
9.7	Sestavy vnitřních příček	§ 5a s požadavkem reakce na oheň, požární odolnosti	9
9.12	Popílký a směsi s popínkem pro zásypy a násypy	§ 5	44
9.24	– Protihluková zařízení a stěny	§ 7	5
11.1	Podlahové dlažební prvky, dlaždice	§ 5a	14

Nízké náklady:

Skupina	Výrobek	Systém posuzování	Počet posouzených výrobků AO 204
1.2	Betonářská a předpínací výztuž	§ 5	29
1.11	Prefabrikované výrobky z betonu pro konstrukční použití	§ 6	61

2.3	Žárovzdorné výrobky	§ 5	27
4.2	Konstrukční kovové stavební díly	§ 6	11
5.4	Hydroizolace podlah, stěn	§ 7	15
5.11	Tmely, maltoviny, lepidla	§ 5a až § 7	49
5.14	Impregnace dřeva, nátěry dřeva, kovů a zdiva	§ 5	72
10.3	Stabilní požární systémy	§ 5a	29

Žádosti o posouzení stanovených stavebních výrobků, které obdržela AO 204 v roce 2019, předložily v převážné většině české hospodářské subjekty. Procentuální zastoupení států je uvedeno v tabulce:

Požadavek na certifikaci za rok 2019 (AO 204)	
Stát	
Rakousko	0,9%
Česko	93,4%
Německo	1,6%
Řecko	0,1%
Maďarsko	0,5%
Itálie	0,4%
Nizozemsko	0,2%
Polsko	1,0%
Portugalsko	0,1%
Rusko	0,2%
Slovensko	1,6%
Thajsko	0,2%
Celkový součet	100,00%

Nový legislativní rámec

V souvislosti s povinností implementace směrnic nového legislativního rámce (New Legislation Framework, dále jen "NLF") byl v březnu 2016 schválen zákon č. 90/2016 Sb. o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh (dále jen "zákon o posuzování shody"). V roce 2017 byly schváleny dvě novely tohoto zákona (zákon č. 183/2017 Sb. a zákon č. 265/2017 Sb.).

Současně se zákonem o posuzování shody byl schválen zákon č. 91/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Přímo použitelný předpis nespadá pod NLF, ale přejímá některé jeho principy. Shodně zavádí např. termín oznámený subjekt. Postupy, které se využívají v rámci řízení oznamování subjektů a při jejich kontrole, ponechává NLF v kompetenci členských států. V České republice je pro oblast stavebních výrobků s označením CE upravoval zákon o technických požadavcích na výrobky. Postupy, které se využívají pro oznamování subjektů pro posuzování shody, jsou upraveny na národní úrovni zákonem o posuzování shody.

Dozor nad trhem

Dozor nad trhem v harmonizované oblasti zajišťují ve výhradní kompetenci jednotlivé členské státy EU. V České republice je orgánem dozoru nad trhem se stavebními výrobky Česká obchodní inspekce, na základě pověření zákonem o technických požadavcích na výrobky.

Stávající obecnou platnou právní úpravou EU v oblasti dozoru nad trhem s nepotravinářskými výrobky v harmonizované oblasti je nařízení (ES) č. 765/2008, která stanoví rámcová pravidla EU pro dozor nad trhem a kontrolu výrobků spadajících do harmonizované sféry, které vstupují na jednotný trh EU.

20. června 2019 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1020 o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy a o změně směrnice 2004/42/ES a nařízení (ES) č. 765/2008 a (EU) č. 305/2011 (dále jen „nařízení o dozoru“) se zaměřuje na posílení dodržování a vymáhání pravidel EU pro výrobky spadající do harmonizované sféry. Nařízením se stanoví mimo jiné užší spolupráce užší spolupráce mezi hospodářskými subjekty a orgány dozoru a povinnost zveřejňovat výsledky zjištění. Nařízení o dozoru se stane použitelným dnem 16. července 2021.

Přímo použitelný předpis nařizuje stanovit postupy na vnitrostátní úrovni při nakládání se stavebními výrobky představujícími riziko a ochranné postupy pro případ, že členský stát přijme ochranné opatření podle čl. 20 nařízení (ES) č. 765/2008.

Oblast dozoru nad trhem na národní úrovni upravuje zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, případně zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů.

Závazná ustanovení pro oblast státní kontroly a administrativní postupy pro postupy správních úřadů, mezi které patří všechny dozorové orgány, obsahuje obecně platná právní úprava, tj. zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb., zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení těchto zákonů platí pro všechny typy kontrol, včetně kontrol stavebních výrobků a jsou aplikovatelná ve všech případech porušení povinností stanovených právními předpisy, ať již se jedná o právnické, nebo fyzické osoby, a pro ukládání opatření či při rozhodování o přestupcích za porušení zákonných povinností.

V souladu s kontrolním řádem má orgánu dozoru pravomoc

- požadovat poskytnutí údajů dokumentů a věcí vztahujících se k předmětu kontroly nebo k činnosti kontrolované osoby; v odůvodněných případech může kontrolující zajišťovat originální podklady,
- pořizovat obrazové nebo zvukové záznamy,
- v míře nezbytné pro průběh kontroly užívat technických prostředků kontrolované osoby, a to po předchozím projednání s kontrolovanou osobou,
- vyžadovat od kontrolované osoby a povinné osoby další součinnost potřebnou k výkonu kontroly,
- provádět kontrolní nákupy, odebírat vzorky, provádět potřebná měření, sledování, prohlídky a zkoušky,
- v souvislosti s výkonem kontroly vstupovat do staveb, dopravních prostředků, na pozemky a do dalších prostor s výjimkou obydlí, jež vlastní nebo užívá kontrolovaná osoba anebo jinak přímo souvisí s výkonem a předmětem kontroly, je-li to nezbytné k výkonu kontroly,
- zahajovat kontroly z moci úřední.

Přímo použitelný předpis nařizuje postupy na vnitrostátní úrovni při nakládání se stavebními výrobky představujícími riziko a ochranné postupy pro případ, že členský stát přijme ochranné opatření podle čl. 20 nařízení (ES) č. 765/2008. ČOI vykonává působnost vnitrostátního orgánu podle přímo použitelného předpisu.

Zákon o technických požadavcích na výrobky upravuje výkon státní správy v souvislosti s uváděním a dodáváním stanovených výrobků na trh, včetně dozoru nad plněním povinností a ukládání sankcí za jejich porušení. Za stanovené výrobky se podle § 12 odst. 1 písm. a) zákona považují „výrobky, které představují zvýšenou míru ohrožení oprávněného zájmu a u kterých proto musí být posouzena shoda“. Předmět a působnost zákona č. 22/1997 Sb. nekoresponduje s principem stanoveným přímo použitelným předpisem předmětem a působností nařízení o dozoru, a v případě novelizace by muselo dojít k jejich úpravě, což by vedlo k tak výrazné úpravě zákona, kdy by byl popřen předmět a působnost zákona č. 22/1997 Sb.

Postupy dozoru jsou stanoveny obecnými procesními právními předpisy, které zajišťují jednotnou procesní stránku pro všechny typy kontrol včetně dozoru nad trhem s výrobky. Specifická opatření,

kteřá mohou orgány dozoru uložit, uvádí jednak předpisy stanovující požadavky na obecnou bezpečnost výrobků a technické požadavky na výrobky (zákon č. 22/1997 Sb. a zákon č. 90/2016 Sb.).

Orgán dozoru má povinnost prostřednictvím dozorových aktivit zajistit, aby výrobky byly na trh uváděny pouze tehdy, pokud splňují požadavky stanovené příslušnými právními předpisy. Pokud orgán dozoru zjistí, že výrobek není v souladu s požadavky právních předpisů, musí přijmout odpovídající opatření k uvedení výrobku do souladu, nebo nařídít stažení výrobku z oběhu nebo trhu. Opatření musí být ukládána v souladu se zásadou proporcionality. Při návrhu na uložení opatření musí být zohledněn dopad na veřejné zájmy, povaha porušení právního předpisu, míra spolupráce hospodářského subjektu uvádějící výrobek na trh, předchozí výsledky kontrol a případně další aspekty. V případě, že výrobek představuje vážné riziko, v souladu s čl. 20 nařízení (ES) č. 765/2008 musí orgán dozoru zakázat uvádění takového výrobku na trh nebo jeho stažení z trhu nebo oběhu. Není-li zjištěné porušení právních předpisů vyhodnoceno jako riziko nebo vážné riziko, jedná se většinou o nedodržení řady administrativních požadavků. V tomto případě se taková zjištění považují za formální nesoulad s požadavky právních předpisů, kdy orgán dozoru většinou, nejprve uloží hospodářskému subjektu povinnost uvést výrobek určený k uvedení na trh, nebo výrobek již uvedený na trh, do souladu s požadavky právních předpisů v přiměřené lhůtě. Pokud hospodářský subjekt tak neučiní, orgán dozoru přijme další opatření k tomu, aby hospodářský subjekt uvedl výrobek do souladu s právními předpisy. Každé rozhodnutí orgánu dozoru nad trhem musí v souladu se správním řádem uvádět přesné důvody pro uložení konkrétního opatření, o kterých musí být vždy dotčený hospodářský subjekt informován současně s tím, jaké opravné prostředky má k dispozici včetně zákonných lhůt.

Vzájemné uznávání

V dubnu 2020 vstoupilo v účinnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/515 ze dne 19. března 2019 o vzájemném uznávání zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě a o zrušení nařízení (ES) č. 764/2008.

Podle zásady vzájemného uznávání členské státy nesmějí zakázat na svém území prodej výrobků uvedených v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě EU, a to ani v případě, že výrobek, včetně výrobku, které není výsledkem výrobního procesu, byl vyroben podle odlišných technických pravidel. Zásada vzájemného uznávání však není absolutní, a členské státy EU mohou omezit uvádění na trh výrobků, které byly uvedeny v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě EU, jestliže jsou tato omezení opodstatněná na základě důvodů stanovených v článku 36 TFEU nebo na základě jiných naléhavých důvodů obecného zájmu uznaných judikaturou Soudního dvora EU ve vztahu k volnému pohybu zboží a jestliže jsou tato omezení přiměřená sledovanému cíli. Toto nařízení ukládá povinnost jednoznačně odůvodnit, proč byl přístup na trh omezen nebo odepřen. Nařízení o vzájemné uznávání stanoví postupy, které zajistí volný pohyb zboží uvedeného v souladu s právními předpisy na trh v jiném členském státě EU a které zajistí, aby členské státy mohly omezit volný pohyb jen tehdy, pokud k tomu mají důvody legitimního veřejného zájmu a pokud je takové omezení odůvodněné a přiměřené. Toto nařízení by rovněž mělo zajistit, aby hospodářské subjekty

i vnitrostátní orgány dodržovaly stávající práva a povinnosti vyplývající ze zásady vzájemného uznávání.

Ochrana veřejného zájmu ve výstavbě

Systém předpisů České republiky pro stavby je především reprezentován stavebním zákonem.

Konkrétní vyjádření ochrany veřejného zájmu ve vztahu ke stavbě je uvedeno v části páté, hlavě I, v § 158 až 161 stavebního zákona. Činnosti, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě, označuje stavební zákon za „vybrané činnosti“. Tyto činnosti mohou vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k jejich výkonu podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Vybranými činnostmi jsou odborné vedení provádění stavby nebo její změny (stavbyvedoucím) a dále projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a pro uzavření veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí, jakož i projektové dokumentace (§ 158 odst. 2 stavebního zákona), tedy dokumentace stavby podle § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona, stavby pro vydání stavebního povolení podle § 115 stavebního zákona, k uzavření veřejnoprávní smlouvy podle § 116 stavebního zákona, k posouzení autorizovaným inspektorem podle § 117 stavebního zákona, stavby pro vydání společného povolení, změn stavby před jejím dokončením podle § 118 stavebního zákona, k opakovanému stavebnímu řízení nebo dodatečnému povolení stavby podle § 129 stavebního zákona, pro provádění stavby, pro nezbytné úpravy podle § 137 stavebního zákona, nebo vodního díla k ohlášení podle § 15a odst. 2 písm. c) vodního zákona. Stavební zákon také stanoví povinnosti a odpovědnost osob při přípravě, provádění a užívání staveb (§ 152 až 161 stavebního zákona), včetně vymezení skutkových podstat a sankcí při porušení některé povinnosti (např. povinnost dodržovat obecné požadavky na výstavbu mají zhotovitel, stavbyvedoucí, stavební dozor i projektant).

Výkon dozoru nad zajišťováním ochrany veřejných zájmů vykonávají stavební úřady podle § 132 odst. 1 stavebního zákona. K tomu jsou oprávněny vykonávat, nařizovat činnosti a ukládat opatření podle § 132 odst. 2 stavebního zákona, mj. provádět kontrolní prohlídky stavby. V rámci těchto kontrolních prohlídek může stavební úřad vyzvat stavebníka, stavbyvedoucího, osobu vykonávající stavební dozor či vlastníka stavby, aby předložili potřebné doklady o vhodnosti použitých stavebních výrobků. § 132 odst. 3 písm. c) až e) stavebního zákona stanovuje, co se rozumí veřejným zájmem, tj. mj. i požadavek, aby stavba neohrožovala život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, životní prostředí, zájmy státní památkové péče, archeologické nálezy a sousední stavby, popřípadě nezpůsobovala jiné škody či ztráty, aby se předcházelo důsledkům živelných pohrom a havárií, aby byly odstraněny stavebně bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní závady na stavbě anebo na stavebním pozemku, včetně překážek bezbariérového užívání stavby.

Základní požadavky na stavby

Právní řád EU vyjadřuje ochranu veřejného zájmu/oprávněného zájmu ve vazbě na vlastnosti stavebních výrobků prostřednictvím souboru základních požadavků na stavby podle přímo použitelného předpisu. Jedná se o sedm základních požadavků – mechanická odolnost a stabilita; požární bezpečnost; hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí; bezpečnost a přístupnost při užívání; ochrana proti hluku; úspora energie a tepla; udržitelné využívání přírodních zdrojů. Tyto požadavky je nutno chápat jako odpovědnost za to, aby pozemní, inženýrské a technologické stavby byly navrhovány a prováděny podle účelu stavby tak, aby neohrožovaly bezpečnost osob, zvířat, majetku, zajišťovaly ochranu zdraví, života, životního prostředí, úspory energie a další hlediska. Základní požadavky jsou adaptovány v § 156 odst. 1 stavebního zákona ve vztahu k návrhu a použití stavebních výrobků odkazem na přímo použitelný předpis. Dále jsou základní požadavky na stavby částečně rozpracovány v předpisech provádějících obecné požadavky na výstavbu podle § 169 odst. 1 stavebního zákona a zmocňovacích ustanovení v § 194 stavebního zákona.

Obecné požadavky na výstavbu a technické požadavky na stavby

Právní rámec obecných požadavků na výstavbu je založen ve stavebním zákoně (§ 169 odst. 1 stavebního zákona). Právní osoby, fyzické osoby a příslušné orgány státní správy jsou povinny při územně plánovací a projektové činnosti, při povolování, provádění, užívání a odstraňování staveb respektovat záměry územního plánování a obecné požadavky na výstavbu stanovené prováděcími právními předpisy.

Obecnými požadavky na výstavbu se podle § 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona rozumí obecné požadavky na využívání území, technické požadavky na stavby a obecné technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání stavby, stanovené prováděcími právními předpisy. Zmocnění pro jednotlivé rezorty a další subjekty ke stanovení technických požadavků na stavby je specifikováno v § 194 stavebního zákona. Zmocnění ke stanovení požadavků na stavby však vyplývají i z dalších právních předpisů, např. zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Technické požadavky na stavby jsou nebo mohou být stanoveny prováděcími právními předpisy, které jsou např. v působnosti těchto rezortů a subjektů:

a) Prováděcí předpisy ke stavebnímu zákonu:

- Ministerstvo pro místní rozvoj – technické požadavky na stavby (vyhláška č. 268/2009 Sb., ve znění vyhlášky č. 20/2012 Sb. a vyhlášky č. 323/2017 Sb.),
- Ministerstvo dopravy - technické požadavky pro letecké stavby podle zákona o civilním letectví (vyhláška č. 108/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů); technické požadavky pro stavby drah (vyhláška č. 177/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů); technické požadavky pro stavby dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací (vyhláška č. 104/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Ministerstvo zemědělství - technické požadavky pro vodní díla (vyhláška č. 590/2002 Sb., ve znění vyhlášky č. 367/2005 Sb.); technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa (vyhláška č. 239/2017 Sb.),

- Ministerstvo průmyslu a obchodu – technické požadavky na stavby k účelům těžby, zpracování, transportu a ukládání radioaktivních surovin na území vyhrazeném pro tyto účely a pro stavby související s úložišti radioaktivních odpadů obsahujících přírodní radionuklidy a pro stavby náležející k provozním celkům, jejichž součástí je jaderné zařízení a stavby k účelům přepravy a skladování ropy,
 - Český báňský úřad – požadavky na stavby, které mají sloužit otvírce, přípravě a dobývání výhradních ložisek, jakož i úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, požadavky na stavby skladů výbušnin a požadavky na ochranná pásma důlních děl,
 - Ministerstvo spravedlnosti – technické požadavky pro stavby pro účel Vězeňské služby a jejich organizačních jednotek.
 - Hlavní město Praha - technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Nařízení č. 10/2016 Rady města Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze, (pražské stavební předpisy),
- b) Prováděcí předpisy k zákonu č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů:
- Ministerstvo vnitra – technické podmínky požární bezpečnosti staveb (vyhláška č. 23/2008 Sb., ve znění vyhlášky č. 268/2011 Sb.).
- c) Prováděcí předpisy k zákonu č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů
- Ministerstvo průmyslu a obchodu - technické požadavky na energetickou náročnost budov (vyhláška č. 78/2013 Sb., ve znění vyhlášky č. 230/2015 Sb.).

Obecné technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb jsou stanoveny v prováděcím předpise Ministerstva pro místní rozvoj (vyhláška č. 398/2009 Sb.).

Existují i další předpisy, např. hygienické, které specifikují požadavky na stavby, příp. požadavky na stavební výrobky.

Odpovědnost účastníků výstavby

Projektant (§ 159 stavebního zákona) odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení, včetně vlivů na životní prostředí.

Dozor při provádění stavby

Stavbyvedoucí

Vysokou odpovědnost za stavební dílo nese stavbyvedoucí. Podle stavebního zákona je stavbyvedoucí definován jako osoba, která zabezpečuje odborné vedení provádění stavby z pověření zhotovitele stavby (stavebního podnikatele) a má pro tuto činnost příslušné oprávnění. Stavbyvedoucí (§ 153 odst. 1 a 2 stavebního zákona) je zejména povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností

k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu, popřípadě jiných technických předpisů a technických norem.

Stavební dozor

Stavební dozor (§ 2 odst. 2 písm. d) stavebního zákona) je odborný dozor nad stavbou prováděnou svépomocí, který je vykonáván osobou s předepsanou kvalifikací. Stavební zákon specifikuje, které stavby lze realizovat svépomocí (§ 160 odst. 3 a 4). Rozsah činností stavebního dozoru je stanoven v § 153 odst. 3 a 4 stavebního zákona a odpovědnost je rozložena mezi stavebníka a stavební dozor. Stavební dozor v rámci sledování způsobu a postupu provádění stavby zahrnuje mimo jiné i sledování vhodnosti ukládání a použití stavebních výrobků, a tak naplnění § 156 odst. 2 stavebního zákona.

Technický dozor stavebníka

Současné stavební právo nepředepisuje obecně povinnost zabezpečit technický dozor při provádění stavby. Pokud je však stavba financována z veřejného rozpočtu, je v tomto případě podle § 152 odst. 4 stavebního zákona stavebník povinen zajistit nad prováděním stavby bez ohledu na její rozsah technický dozor stavebníka osobou oprávněnou podle zákona č 360/1992 Sb. Bližší podrobnosti pro rozsah činnosti a působnost technického dozoru stavebníka stavební zákon nevymezuje. V případě financování stavby ze soukromých prostředků záleží na rozhodnutí stavebníka, zda si najme zajištění dozoru.

Technický dozor stavebníka je v některých oblastech stavebnictví vyžadován rezortními technickými předpisy, např. "Metodickým pokynem pro výkon dozoru na stavbách pozemních komunikací", který dokonce vyžaduje oprávnění, které vydává Ministerstvo dopravy.

Autorský dozor

Pokud je pro stavbu financovanou z veřejného rozpočtu, kterou provádí stavební podnikatel jako zhotovitel, zpracována projektová dokumentace osobou oprávněnou dle zvláštního předpisu, zajišťuje dozor nad souladem prováděné stavby s ověřenou projektovou dokumentací autorský dozor projektanta.

Stavební úřady

Stavební úřady mají podle § 132 a § 133 stavebního zákona povinnost vykonávat soustavný dozor nad zajišťováním ochrany veřejných zájmů a plnění povinností vyplývajících ze stavebního zákona a prováděcích právních předpisů. Za tímto účelem provádějí mj. kontrolní prohlídky stavby. Stavební úřad může podle § 134 odst. 2 stavebního zákona vyzvat příslušné osoby (např. stavebníka, stavbyvedoucího, stavební dozor atd.), aby v případě zjištěných závad zjednały nápravu a případně předložily potřebné doklady, např. doklady o vhodnosti použitých stavebních výrobků. Stavební úřady rovněž vykonávají podle § 171 stavebního zákona státní dozor nad dodržováním ustanovení stavebního

zákona, jeho prováděcích předpisů a kromě jiného i příslušných rozhodnutí vydaných podle stavebního zákona.

1.4 IDENTIFIKACE DOTČENÝCH SUBJEKTŮ

Dotčenými hospodářskými subjekty jsou výrobci (případně zplnomocnění zástupci pokud jsou výrobcem písemně jmenováni), dovozci a distributoři stavebních výrobků, projektanti a zhotovitelé staveb. Dále právnické osoby pověřené k činnosti posuzování shody stavebních výrobků podle nařízení vlády č. 163/2002. Sb. (autorizované osoby), právnické osoby pověřené k činnosti posuzování a ověřování stálosti vlastností (oznámené subjekty) podle přímo použitelného předpisu a právnické osoby pověřené k činnosti evropského technického posuzování (TAB) podle přímo použitelného předpisu.

Ze státních orgánů jsou dotčenými subjekty Ministerstvo průmyslu a obchodu, ÚNMZ, ČOI, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo spravedlnosti, Český báňský úřad a Hlavní město Praha. Dále jsou nepřímo dotčeny obecné stavební úřady, speciální stavební úřady a další.

Dalšími dotčenými subjekty jsou zejména stavební podnikatelé, stavebníci, projektanti a vlastníci a uživatelé staveb, do nichž jsou výrobky zabudovány.

1.5 POPIS CÍLOVÉHO STAVU

V souladu se schváleným věcným záměrem je hlavním cílem právní úprava pro stavební výrobky, která sjednotí postupy při uvádění harmonizovaných stavebních výrobků (s označením CE) a neharmonizovaných stavebních výrobků stanovených podle návrhu zákona a odstraní tak nedostatky současného systému uvedené v části 1.2 Definice problému. V té souvislosti je nutné provést dílčí úpravy v zákoně o technických požadavcích na výrobky a ve stavebním zákoně.

Uvádění a dodávání stavebních výrobků na trh

Pro oblast stavebních výrobků s označením CE platí přímo použitelný předpis, který upravuje mj. podmínky pro uvádění do obchodní sítě, dodávání k použití přímo na stavenišť nebo skladovacích prostor stavby, stanovuje skupiny výrobků a systémy posuzování a ověřování stálosti vlastností.

Pro oblast stanovených stavebních výrobků návrh zákona stanovuje podmínky pro uvádění na trh v České republice, tj. dodávání do obchodní sítě a dodávání k použití přímo na stavenišť a do skladovacích prostor stavby, povinnosti hospodářských subjektů, zejména povinnost výrobce zajistit posouzení a ověření stálosti vlastností a vydat národní prohlášení o vlastnostech, povinnosti autorizovaných osob, upravuje dozor nad trhem se stavebními výrobky v souladu s aktuálními

právními předpisy a rozšiřuje činnost kontaktního místa pro stavební výrobky i na neharmonizovanou oblast.

Hlavním cílem je přiblížit ve výše uvedených oblastech národní úpravu evropskému systému a odstranit tak podstatné systémové rozdíly a odlišnosti, a to zejména:

- nahradit princip posuzování shody u stanovených stavebních výrobků principem posuzování a ověřování stálosti vlastností;
- zavést institut národního prohlášení o vlastnostech; v případě, že výrobce toto prohlášení nevydal (např. při dodání na trh na základě vzájemného uznávání) zavést možnost vydat prohlášení distributora o vlastnostech;
- nahradit stavební technické osvědčení technickou specifikací - národním technickým posouzením;
- zavést institut národního subjektu pro technické posuzování a oddělit jeho činnost od činnosti osoby autorizované k činností při posuzování stálosti vlastností (nyní osoby autorizované k činností posuzování shody).

Dalším významným úkolem nového zákona je stanovit podmínky pro dozor nad plněním požadavků pro uvádění a dodávání stavebních výrobků s označením CE a stanovených stavebních výrobků na trh v České republice při jejich dodání přímo na staveniště a do skladovacích prostor stavby.

Prostřednictvím prováděcí vyhlášky upravit skupiny stanovených stavebních výrobků, tak aby odpovídaly skupinám podle přímo použitelného předpisu a specifikovat pro ně a požadovaný systém posouzení stálosti vlastností.

Navrhování a použití do staveb

Cílem této části návrhu je stanovení podmínek pro navrhování a použití stavebních výrobků do staveb v České republice. Zákon jasně vymezuje vazbu mezi požadavky na vlastnosti stavebních výrobků a požadavky existujících stavebních předpisů a blíže specifikuje obecné požadavky na použití stavebních výrobků ve stavbě stanovené v § 156 odst. 2 stavebního zákona.

Prostřednictvím prováděcího předpisu bude poskytnut veřejnosti seznam vlastností stavebních výrobků s označením CE a stanovených stavebních výrobků, které musí být deklarovány pro to, aby mohly být následně použity do staveb v České republice v souladu s jejich zamýšleným použitím. Hospodářské subjekty tak budou mít nezbytné informace o tom, zda výrobek, který uvádějí nebo dodávají na trh bude pro zamýšlené použití moci být v České republice použit do staveb a zda jsou vydáním prohlášení o vlastnostech, národního prohlášení o vlastnostech nebo prohlášení distributora o vlastnostech poskytnuty všechny nezbytné informace o těch vlastnostech výrobku, které mohou ovlivnit splnění základních požadavků na stavby. Projektanti a zhotovitelé staveb tak budou mít prostřednictvím přiložených prohlášení k dispozici dostatečné informace pro navržení a následný výběr stavebních výrobků pro konkrétní stavby v České republice.

Informační modelování staveb

Vlastnosti uvedené v prováděcí vyhlášce budou doplněny zveřejněním jejich požadovaných mezních hodnot, úrovní, tříd a popisů prostřednictvím elektronické databáze, která bude součástí databáze pro zpracování datového standardu staveb. Tento způsob zveřejnění umožní další využití informací o vlastnostech pro účely digitalizace údajů o stavebních výrobcích v návaznosti na zavádění metody informačního modelování staveb (BIM). Koncepce zavádění BIM v České republice byla schválena usnesením vlády č. 682 z 25. září 2017 a gestorem je stanoveno Ministerstvo průmyslu a obchodu.

1.6 ZHODNOCENÍ RIZIKA

V případech, kdy jsou do staveb zabudovány stavební výrobky, které nezaručují splnění základních a technických požadavků na stavby, je primárním rizikem ohrožení oprávněného zájmu, zejména zdraví a bezpečnosti uživatelů staveb a ohrožení životního prostředí.

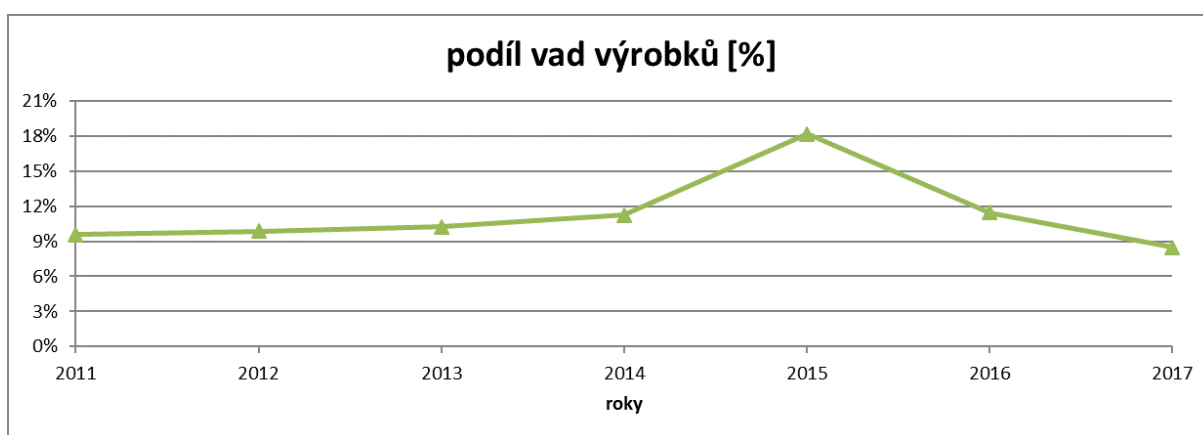
Kromě uvedených rizik jsou důsledkem nesplnění požadavků na stavební výrobky rovněž finanční dopady, a to jak na straně zhotovitelů, tak i stavebníků resp. uživatelů staveb. Jako příklad jsou uvedeny údaje významného zhotovitele staveb v České republice - společnosti Metrostav a.s.

Společnost Metrostav a.s., která realizuje v České republice všechny druhy staveb (pozemní, dopravní, vodní, průmyslové), dlouhodobě sleduje a eviduje v databázi všechny reklamované vady na svých stavbách. Databáze od roku 2010 aktuálně kromě četnosti reklamací sleduje rovněž parametr "příčiny vady" a odhadované náklady na odstranění vady jak na straně generálního dodavatele, tak na straně subdodávek. Jako možné příčiny se v databázi volí

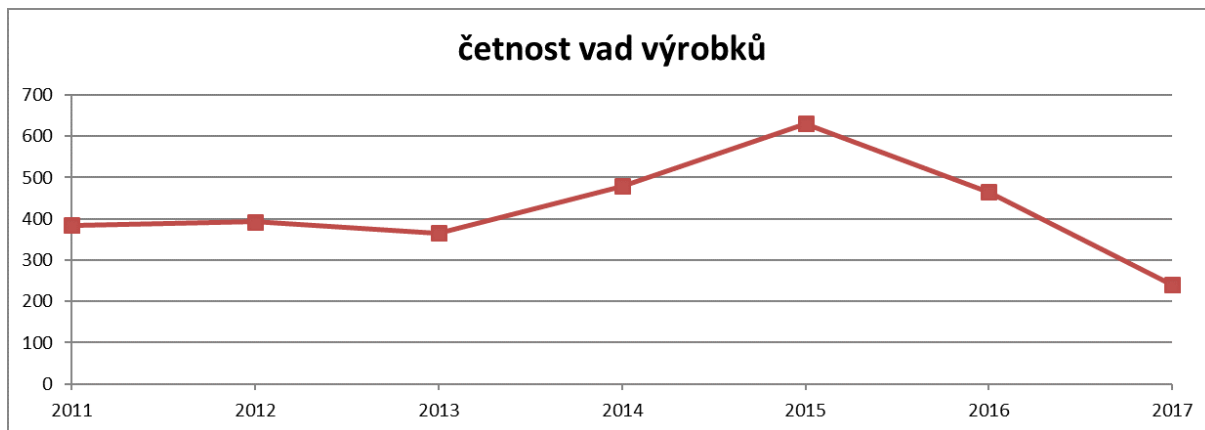
- vady zadání
- vady stavebního povolení, veřejnoprávních rozhodnutí
- vady části dokumentace pro provedení stavby - statika
- vady části dokumentace pro provedení stavby - HS
- vady části dokumentace pro provedení stavby - PSV
- vady části dokumentace pro provedení stavby - koordinace
- vady z realizace technologické
- vady z realizace systémové
- vady z realizace výrobní
- vady materiálů a výrobků - výrobní nekvalita, poškození při transportu
- vady materiálů a výrobků - rozměry, stabilita, pevnost, přesnost montáže, styky
- vady materiálů a výrobků - nevhodný materiál
- vady provozní - nadměrné namáhání
- vady provozní - změna účelu užívání
- vady provozní - neprováděná nebo neodborně prováděná údržba a péče

- více příčin vady
- jiná zjištěná vada
- příčina vady neurčena

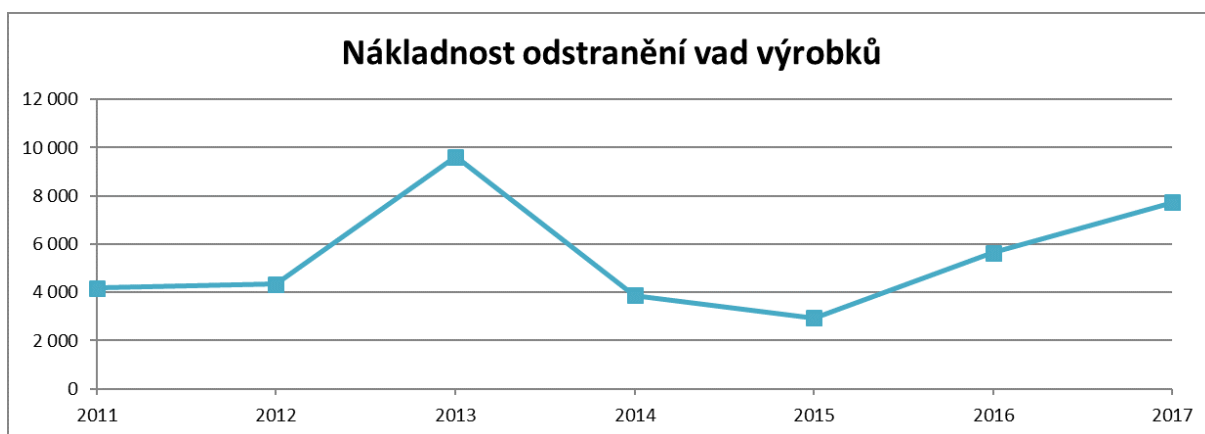
V období 2010-2017 evidoval Metrostav a.s. celkem 26 195 vad. V tomto objemu jsou vady materiálů/výrobků (dále jen "vady výrobků") - výrobní nekvalita, poškození při transportu, rozměry, stabilita, pevnost, přesnost montáže, styky, nevhodný výrobek) zastoupeny průměrně z 11,3 %, tj. u každé deváté reklamace je příčinou přímo vada výrobku. Procentuální podíl a četnost vad výrobků měla rostoucí tendenci (v roce 2010 byl podíl 9,6 % , v roce 2015 až 18,2 %), viz obr. 1 a obr. 2. Pro ověření podílu vad výrobků na reklamacích bylo využito rovněž dat společnosti A.W.A.L., která provedla analýzu svých soudně znaleckých posudků z období 2013 -2015. Z této analýzy vyplynulo, že 19 ze 175 posudků (10,9 %) uvádí jako příčinu vadu použitého výrobku. Výsledky obou analýz jsou tedy srovnatelné. Na základě rostoucí tendence firma v roce 2014 zahájila interní školení pro stovky lidí a trend se obrátil a má aktuálně sice klesající tendenci v podílu, ale roste jejich finanční dopad, tj. zvyšuje se nákladovost odstraňování škod způsobených vadami výrobků. Z detailních analýz, řešených vad během reklamací i realizace byl zaznamenán negativní trend nárůstu nejednoznačnosti a nedostatečnosti definovaných parametrů v projektové dokumentaci. Mimo statistiky jsou i vyřešené případy rozporu mezi deklarovanými hodnotami a laboratorně posouzenými výrobky na stavbě. Tuto činnost však většina trhu nevykonává a skutečné dopady na menší firmy jsou významnější.

Obrázek 1 – Graf podílu vad výrobků z celkového objemu reklamovaných vad (Metrostav a.s.)

Obrázek 2 – Graf četnosti vad výrobků (Metrostav a.s.).

Obrázek 3 – Graf nákladovosti odstraňování způsobených vadami výrobků (Metrostav a.s.).

Náklady společnosti Metrostav a.s. na odstranění reklamovaných vad výrobků se pohybují v rozmezí 3,9 - 9,6 milionů Kč/rok.

Zastoupení společnosti Metrostav a.s. představuje kolem 5 % z celkového obrátu ve stavebnictví v České republice. Náklady na odstranění reklamovaných vad způsobených zabudováním nekvalitního výrobku do stavby lze v České republice odhadovat minimálně na 200 milionů Kč/rok.

Skutečné náklady na odstraňování vad způsobených výrobkem však jsou významně vyšší. Tyto vady mohou být v rámci výše uvedené statistiky skryty ve vadách způsobených špatným zadáním, nekonkrétní specifikací v rámci projektové dokumentace, vadnou realizací. Mohou být rovněž součástí reklamací vedených jako více příčin nebo v případech, kdy příčina nebyla zjištěna. Důsledky zabudování nekvalitních nebo nevhodných výrobků do stavby se navíc mohou projevit až po určité době od počátku užívání stavby a nejsou tudíž zatím ve výše zmíněné databázi jako příčina vady zaznamenány.

O nekvalitě stavebních výrobků a nedodržování požadavků ze strany výrobců, distributorů a dovozců a z toho plynoucích rizik, zejména ohrožení zdraví a bezpečnosti uživatelů staveb, vypovídají i údaje zveřejněné ČOI, která je dozorovým orgánem pro uvádění a dodávání stavebních výrobků na trh.

Jako příklad lze uvést výsledky kontroly, kterou ČOI provedla v letech 2012 a 2013 na základě podnětu Ministerstva životního prostředí a podnětů spotřebitelů. Jednalo se o celoplošnou kontrolní akci u výrobců domovních čistíren odpadních vod do 50 ekvivalentních obyvatel a prefabrikovaných septiků. Tato akce byla zaměřena na dodržování zákona o technických požadavcích na výrobky a nařízení vlády č. 190/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na stavební výrobky označované CE (nyní nahrazeno přímo použitelným předpisem).

Z celkem 47 výrobců bylo do konce roku 2012 zkontrolováno 29 subjektů, včetně 3 kontrol u zahraničních výrobců ve spolupráci se Slovenskou obchodní inspekcí. U 15 výrobců bylo zjištěno porušení zákona o technických požadavcích na výrobky. Největší počet pochybení se týkal označení CE. Na základě podkladů poskytnutých vodoprávními úřady byla potvrzena domněnka ČOI o existenci dvojí dokumentace – jedné pro ČOI a druhé pro stavební úřady. Ve třech případech bylo zjištěno, že výrobci uváděli na trh výrobek bez posouzení shody a v jednom případě s padělaným ES prohlášením o shodě. Na základě těchto výsledků bylo do konce června 2013 zkontrolováno dalších 16 výrobců, včetně zjišťování informací ohledně jednoho zahraničního výrobce (Velká Británie). Z celkového počtu 45 kontrolovaných subjektů pouze 22 výrobců splnilo veškeré povinnosti stanovené platnými právními předpisy (viz tabulka 1).

Druhým uvedeným příkladem je kontrola funkčnosti požárních dveří, které jsou nabízeny na vnitřním trhu, kterou ČOI zahájila v roce 2013 na základě podnětu přijatého od Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Podnět obsahoval podezření, že některé typy dveří,

u nichž výrobce deklaruje požární odolnost, ve skutečnosti tuto deklaraci nesplňují. Kontrola proběhla u 10 distributorů a 9 výrobců. Při kontrole byly odebrány 4 vzorky požárních dveří s deklarovanou požární odolností 30 minut (dle značení v souladu s § 5 vyhlášky č. 202/1999 Sb., kterou se stanoví technické podmínky požárních dveří, kouřotěsných dveří a kouřotěsných požárních dveří). Laboratorní zkoušky prokázaly, že deklarované požární odolnosti 30 minut nevyhověly 3 vzorky ze 4 kontrolovaných. Požární odolnost těchto vzorků se pohybovala v rozmezí 5 až 7 minut, což je cca čtvrtina deklarovaného časového limitu. Následně byly v roce 2014 zkontrolovány další 4 vzorky, ze kterých opět 3 nesplnily deklarované vlastnosti, a v roce 2015 opět 4 vzorky, které již všechny požadavkům vyhověly (viz tabulka).

Kontrola výrobků uváděných a dodávaných na trh a následně zabudovaných do stavby (2013 – 2015)

	Kontrolováno	Vyhovělo	Nevyhovělo
Výrobci ČOV	45	22	23
Požární dveře	12	6	6

V roce 2016 se Česká republika v rámci aktivit ADCO – CPR skupiny pro stavební výrobky zúčastnila v rámci společné výzvy kontroly oken, které jsou stanovenými výrobky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 305/2011 v návaznosti na harmonizovanou normu ČSN EN 14351-1+A1. Kontroly byly provedeny u 13 hospodářských subjektů. Kontrolováno bylo celkem 29 typů výrobků (oken, balkonových dveří a vchodových dveří).

Celkem byly zjištěny nedostatky u 12 typů výrobků. V rámci akce byly odebrány 4 vzorky výrobků – oken - z nichž 3 vzorky nevyhověly laboratornímu ověření vlastností jako je vodotěsnost, průvzdušnost, součinitel prostupu tepla. Zkouškou byly zjištěny nižší hodnoty/třídy vlastností, než deklaroval výrobce. Další nedostatky se týkaly značení a průvodní dokumentace.

V návaznosti na výsledky kontrolní akce z roku 2016, kdy bylo zjištěno 75 % nevyhovujících výrobků, se v roce 2017 uskutečnila opakovaná akce zaměřená na kontrolu vlastností výrobků. Byly provedeny kontroly u 7 subjektů, u kterých bylo zkontrolováno celkem 7 typů plastových oken. V rámci akce byly u 4 výrobců odebrány vzorky 4 typů plastových oken vyrobených ze 4 různých druhů plastových profilů k posouzení deklarovaných vlastností. Z výsledků zkoušek vyplynulo, že 3 odebrané vzorky byly opakovaně nevyhovující v deklarovaných vlastnostech. Celkem bylo zjištěno porušení povinností podle přímo použitelného předpisu pro stavební výrobky (CPR) u 6 typů plastových oken - další nedostatky se týkaly značení a průvodní dokumentace.

Kontrola výrobků uváděných a dodávaných na trh a následně zabudovaných do stavby (2016)

	Kontrolováno	Nevyhovělo
Okna celkem	36	18

Z výše uvedených dat je zřejmé, že rizika ohrožení oprávněného zájmu, zejména bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů staveb jsou při zachování současného stavu významná. Jsou důsledkem roztržitého současného požadavků na stavební výrobky v mnoha právních předpisech, neexistence dozoru nad výrobky dodávanými přímo na stavbu, neexistence systému pro specifikování/zpřístupnění požadavků na stavební výrobky z hlediska jejich zamýšleného použití do staveb na území České republiky, neexistence opatření, kterými by byly stanoveny úrovně a třídy vlastností s ohledem na zabudování do stavby a z toho plynoucí nedostatečné informovanosti projektantů a zhotovitelů staveb o konkrétních požadavcích, které mají být u výrobků vyžadovány.

V roce 2019 ČOI provedla kontrolní odběry vzorků 4 stavebních výrobků. Jednalo se o lepidla pro keramické obkladové prvky (harmonizovaný stavební výrobek), asfaltové šindele s vyšším (harmonizovaný stavební výrobek) a nižším (stanovený stavební výrobek) obsahem bitumenu a o parozábrany (harmonizovaný stavební výrobek).

Kontrola výrobků uváděných a dodávaných na trh a následně zabudovaných do stavby (2019)

Výrobek	Technická specifikace	Kontrolováno	Nevyhovělo
Lepidla pro keramické obkladové prvky	ČSN EN 12004	7	0
Asfaltové šindele s nižším obsahem bitumenu	EAD	5	0
Asfaltové šindele s vyšším obsahem bitumenu	ČSN EN 544	2	1
Plastové a pryžové parozábrany	ČSN EN 13984	7	1

Četnost kontrol stavebních výrobků v porovnání s některými jinými výrobky, které spadají pod dozorovou činnost ČOI je nízká, a to zejména z důvodů nedostatečných personálních kapacit, ale rovněž z důvodů finanční náročnosti potřebných zkoušek, tak jak je příkladmo uvedeno v tabulce:

Rok	Vzorky celkem	Pohonné hmoty	Stanovené výrobky (hračky, elektro, stavební výrobky, atd.)	Nestanovené výrobky (textil, šperky, nábytek, atd.)
2016	2850	2549	127	174
2017	2946	2670	142	134
2018	2886	2645	160	81
2019	2913	2668	203	42

Zdroj: Zpráva o plnění opatření směřujících k modernizaci České obchodní inspekce

Česká obchodní inspekce dosud neprovedla žádnou kontrolu stavebních dodaných přímo na stavenišť.

1.7 ZHODNOCENÍ RIZIKA EXISTENCE POŽADAVKŮ NAD RÁMEC EVROPSKÉ REGULACE

Při tvorbě zákona bylo zkoumáno, zda navržená právní úprava v oblasti adaptace (hlava II, díl 1) nerozšiřuje požadavky práva EU nad míru nutnou, jež je stanovena v přímo použitelném předpise.

Hlava II, díl 1 upravuje pouze to, co je nutné z hlediska požadavků práva EU a také možné z hlediska rozdílné legislativy členského státu. Adaptace je provedena tak, aby ustanovení byla pro adresáty právní úpravy srozumitelná.

Právní úprava dozoru je upravena pro harmonizovanou oblast přímo použitelným předpisem a nařízením EP a Rady (EU) 2019/1020, právní úprava v návrhu zákona je pro harmonizovanou oblast zcela minimální a je řešena odkazy na evropské právní předpisy. Pro neharmonizovanou oblast se předpokládá použití týchž ustanovení, tím bude mít pouze jednu právní úpravu, což je pro orgán dozoru vhodnější a procesně mnohem jednodušší.

1.8 ZHODNOCENÍ DALŠÍCH DOPADŮ (ČL. 9 ODS. 2 A 3 LPV)

1.8.1 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Návrh nevytváří žádné rozdíly, které by byly v rozporu se zákazem diskriminace. Předložený návrh zákona nemá dopad na specifické skupiny obyvatel, včetně rovnosti mužů a žen (hodnoceno dle Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky [/http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_Optimalizace/Metodika-PO-OPONENTURE.pdf/](http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_Optimalizace/Metodika-PO-OPONENTURE.pdf)). Navrhovaná právní úprava je technickým předpisem. Předkladatel proto v souladu s bodem 3.3 Metodiky konstatuje, že materiál se netýká postavení fyzických osob a nemá dopad na rovnost žen a mužů.

1.8.2 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh zákona nemá dopad ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

1.8.3 Zhodnocení současného stavu a dopadů na životní prostředí

Návrh zákona nemá negativní dopad na životní prostředí. Po přijetí zákona lze naopak očekávat pozitivní dopady zvýšením kvality staveb a jejich životnosti v důsledku zlepšení kontroly kvality

použitých stavebních výrobků, včetně stavebních výrobků s obsahem druhotných surovin a vyšší využití stavebních materiálů, jejichž zdrojem jsou stavební a demoliční odpady.

1.8.4 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k sociálním dopadům, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Návrh zákona nemá sociální dopady, zejména dopady na specifické skupiny obyvatel, osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

1.8.5 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k bezpečnosti státu

Návrh zákona nemá dopady ve vztahu k bezpečnosti státu.

1.8.6 ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK

Předkladatel provedl zhodnocení korupčních rizik, jak stanoví Legislativní pravidla vlády, a to podle Metodiky CIA (Corruption Impact Assessment; Metodika hodnocení korupčních rizik), zveřejněné na webové stránce Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády České republiky, oddělení boje s korupcí. Jedná se o jednoduché vyhodnocení korupčních rizik předkladatelem. Při zpracování návrhu zákona zohlednil předkladatel kritérium omezení korupčních příležitostí při jeho aplikaci. S ohledem na to, že navrhovaná právní úprava respektuje zásadu co nejmenších zásahů do současného právního řádu České republiky, představuje pouze:

- odstranění „nedostatků“ stávající právní úpravy,
- modifikaci již v současnosti zavedených ustanovení, nebo
- zavedení požadavků, jež sledují ochranu před rizikem v podobě bezpečnosti, ochrany zdraví a života, životního prostředí apod.

Předkladatel si dovoluje konstatovat, že smyslem navrhované právní úpravy je kromě jiného omezit korupční rizika tím, že budou upřesněny povinnosti a postupy, které stanoví zákon. Předkladatel neshledal v oblasti upravené návrhem prostor ke korupčnímu jednání.

Kritérium	Zhodnocení naplnění kritéria definovaného v Metodice CIA ve vztahu k návrhu právního předpisu	Poznámka či vysvětlení ke zhodnocení naplnění kritéria
přiměřenost	návrh předpisu rozšiřuje kompetence orgánů veřejné správy v oblasti kontroly výrobků dodávaných na staveniště a do skladovacích prostor stavby; předpis je přiměřený množině vztahů, které má upravovat	návrh předpisu zasahuje do současného právního řádu České republiky co možná nejmenší měrou s co možná největší efektivitou řešení

efektivita	návrh předpisu umožňuje kontrolovat a vynucovat dodržování stanovených povinností	předmětem návrhu jsou úpravy, které rozšiřují možnosti kontrolovat nebo vynucovat dodržování stanovených povinností
odpovědnost	návrh předpisu stanovuje odpovědnosti projektantů a zhotovitelů staveb	návrh předpisu upřesňuje odpovědnosti projektantů a zhotovitelů staveb ve vazbě na navrhované a použité stavební výrobky
opravné prostředky	hodnocení tohoto kritéria není relevantní	návrh předpisu nemění možnosti obrany proti nesprávnému postupu orgánu veřejné správy, problematika opravných prostředků není předmětem této nové právní úpravy
kontrolní mechanismy	návrh předpisu zavádí kontrolní mechanismy nad stavebními výrobky dodanými na staveniště a do skladovacích prostor stavby	návrhem předpisu dochází k rozšíření kontrolních mechanismů pro stavební výrobky tak, aby byly co nejvíce chráněny zájmy a požadavky na bezpečnost, ochranu zdraví a životního prostředí, apod.

Tabulka - Zhodnocení korupčních rizik dle Metodiky CIA

1.8.9 Zhodnocení dopadů na tvorbu digitálně přívětivé legislativy

Návrh právního předpisu nebrání dodržování Zásad digitálně přívětivé legislativy¹. Návrh nestanovuje technické podrobnosti využívání služeb informačních systémů veřejné správy (ISVS) a ani technické podrobnosti přístupu oprávněných subjektů k údajům v ISVS. Navrhovaná právní úprava nezavádí práva a povinnosti, pro jejichž plnění by měly být nezbytně budovány nové digitální služby.

Jsou možné všechny způsoby komunikace hospodářských subjektů s autorizovanými osobami i dozorovým orgánem.

Návrh zákona umožňuje hospodářským subjektům zveřejnění požadované dokumentace na internetu a zmocňuje Ministerstvo průmyslu a obchodu k poskytování dalších informací ke skupinám výrobcům na internetu, což se předpokládá zejména prostřednictvím databáze datového standardu stavebnictví.

2 NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

V 1 Prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech

V 1/1 – nulová – ponechání obou současných režimů prohlášení bez změny (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech)

Nulová varianta znamená ponechání současného stavu s tím, že v případě stavebních výrobků s označením CE musí výrobce zajistit posouzení a ověření stálosti vlastností a na jeho základě vydat prohlášení o vlastnostech, zatímco v případě stanovených stavebních výrobků musí výrobce nebo dovozce zajistit posouzení shody a vydat prohlášení o shodě. O posouzení shody může požádat i distributor, nemůže však vydat prohlášení o shodě.

Vydáním prohlášením o vlastnostech výrobce nese odpovědnost za shodu stavebního výrobku s označením CE s vlastnostmi uvedenými v prohlášení.

Vydáním prohlášení o shodě výrobce prohlašuje, že výrobek splňuje požadavky příslušného technického předpisu. Prohlášení o shodě neposkytuje žádné konkrétní informace o vlastnostech výrobku.

V 1/2 – sjednocení obou současných režimů prohlášení (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech) na prohlášení o vlastnostech – tj. přizpůsobení národního

Tato varianta předpokládá nahrazení národního systému stanoveného zákonem č. 22/1997 Sb., tj. posuzování shody a vydání prohlášení o shodě, evropským systémem platným pro stavební výrobky s označením CE od 1. července 2013. Systém posuzování shody podle zákona o technických požadavcích na výrobky je aktuálně platný pro výrobky, na které se vztahují evropské směrnice, které nejsou součástí nového legislativního rámce. Neharmonizované stavební výrobky lze proto chápat jako „nezapadající“ do současného rámce tohoto zákona.

Zavedení povinnosti výrobce zajistit posouzení stálosti vlastností a vydat národní prohlášení o vlastnostech jednoznačně přenáší odpovědnost za shodu deklarovaných konkrétních vlastností se skutečnými vlastnostmi na výrobce.

Dovozce nebo distributor musí zajistit, že výrobce splní své povinnosti nebo nemůže stanovený stavební výrobek uvést/dodat v ČR na trh. Současně ale mají povinnost zajistit, že při manipulaci se stanovenými stavebními výrobky a jejich skladování zůstanou tyto vlastnosti neměnné.

Obsah národního prohlášení o vlastnostech, aby toto splnilo účel, musí korespondovat s prohlášením o vlastnostech podle přímo použitelného předpisu. Na národní úrovni je však třeba zajistit posouzení všech vlastností stanoveného stavebního výrobku, které mohou ovlivnit splnění základních požadavků na stavby.

V 1/3 – sjednocení obou režimů prohlášení (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech) na prohlášení o shodě

Tato varianta předpokládá nahrazení evropského systému stanoveného platným pro stavební výrobky s označením CE systémem národním stanoveným zákonem č. 22/1997 Sb., tj. posuzování shody a vydání prohlášení o shodě by nahradilo posuzování stálosti vlastností a vydání prohlášení o vlastnostech.

Tato varianta vzhledem k existenci přímo použitelnému předpisu není možná, přestože by rovněž znamenala sjednocení rozdílných povinností při uvádění harmonizovaných a neharmonizovaných stavebních výrobků na trh, což by bylo v souladu se schváleným věcným záměrem.

V 2 autorizovaná osoba x národní subjekt pro technické posuzování

V 2/1 – nulová – ponechání stávajícího systému stavebních technických osvědčení vydávaných autorizovanými osobami

Současná právní úprava pro vybrané stavební výrobky (NV č. 163/2002 Sb.) předpokládá posouzení shody podle určených norem nebo, v případě že jsou tyto normy pro daný výrobek neúplné (současné určené normy ne vždy uvádí zamýšlené použití výrobku) nebo podle nich výrobce nechce postupovat, podle stavebního technického osvědčení, které zpracuje autorizovaná osoba. Podle tohoto stavebního technického osvědčení autorizovaná osoba provádí technická zjištění pro vydání prohlášení o shodě. Výrobce a dovozce předkládá písemné prohlášení, že nezadal provedené technických zjištění jiné autorizované osobě. Tento postup nezaručuje nezávislost rozsahu požadavků stavebního technického osvědčení na zkoušení, které provádí stejná autorizovaná osoba a může mít za následek jak neúměrně rozsáhlé požadavky na zkoušení pro účely prokazování shody, tak na druhé straně požadavky nedostatečné.

V 2/2 – zavedení institutu národního subjektu pro technické posuzování a nové technické specifikace – národního technického posouzení; oddělení od činnosti autorizovaných osob

Počet posouzení a vydaných stavebních technických osvědčení (viz kapitola 1.3 část Uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh) autorizovanými osobami a praktické zkušenosti ukazují na to, že v případě nejčastěji posuzovaných stavebních výrobků by bylo vhodné využívat již existující vydaná stavební technická osvědčení, která plní roli "normy" pro konkrétní stavební výrobek. Stavební technická osvědčení jsou ve vlastnictví výrobců a není možné je poskytnout veřejnosti. Z tohoto důvodu je třeba postavit stavební technická osvědčení na úroveň technické specifikace, resp. nahradit je technickými specifikacemi, které budou dostupné všem autorizovaným osobám pro příslušnou skupinu výrobků, obdobně jako je tomu v harmonizované oblasti.

Vypracování národních technických posouzení budou zajišťovat subjekty pro technické posuzování a tato činnost bude oddělena od činnosti autorizovaných osob, tj. od zkoušení a posuzování stálosti vlastností výrobků. Oddělením se zajistí nestrannost a nezávislost autorizované osoby na stanovení požadavků technické specifikace na posouzení stálosti konkrétních vlastností stanoveného stavebního výrobku. Při zpracování národních technických posouzení budou prioritně využity existující EAD. Z tohoto důvodu je účelné, aby byly národními subjekty pro technické posuzování v první řadě již

existující subjekty pro technické posuzování. V České republice jsou v současné době oznámeny dva subjekty – TZÚS Praha, s. p. a ITC Zlín. Subjekty pro technické posuzování využijí již vydaná národní technická posouzení, která s ohledem na zamýšlené použití stanoveného stavebního výrobku do stavby příslušně upraví/doplní.

V současné době bylo v OJ EU oznámeno 217 EAD a dalších 107 na oznámení čeká. Více než 2/3 evropských technických posouzení podle EAD se vztahují k výrobkům 3 výrobních skupin - upevňovací prostředky, výrobky pro požární přepážky, požární těsnění, pro požární ochranu a pro zpomalování hoření a tepelněizolační výrobky, kompozitní izolační sestavy nebo systémy, které odpovídají skupinám, kde je na národní úrovni vydáváno velké množství stavebních technických osvědčení. Existující EAD pokrývají významnou část stanovených stavebních výrobků a měly by proto být v maximální možné míře využity pro posuzování na národní úrovni.

Národní subjekty pro technické posuzování bude pověřovat a kontrolovat Ministerstvo, stejně jako v případě evropských subjektů pro technické posuzování. Ministerstvo, případně pověřená právnická osoba, bude zajišťovat také koordinaci jejich činnosti a zveřejňovat seznam již vydaných národních technických posouzení.

V 2/3 – zpracování nové technické specifikace – národního technického posouzení v rámci činnosti autorizovaných osob

Vypracování národních technických posouzení by zajišťovaly autorizované osoby, stejně jako je tomu v případě stavebních technických posouzení. Při této variantě však nedojde k posílení nestrannosti a nezávislosti autorizované osoby na obsahu technické specifikace a stanovení požadavků na posouzení stálosti konkrétních vlastností stanoveného stavebního výrobku. Při zpracování národních technických posouzení bude obtížné prioritní využívání existujících EAD zejména z důvodu jejich neznalosti a skutečnosti, že jsou vydávány v angličtině. Z tohoto důvodu není tato varianta účelná.

Zachování zpracování národních technických posouzení autorizovanými osobami však je optimálnější variantou pro zachování komfortu výrobce (obrací se pouze na jeden subjekt) a samozřejmě pro autorizované osoby, kterých je v České republice výrazně vyšší počet než v okolních členských státech. Co se týká nákladů pro výrobce, předpokládá se, že by nemělo dojít k jejich významnému zvýšení, ale pouze přerozdělení mezi dva subjekty. Zpracování národního technického posouzení, při použití existujících posouzení a EAD by mělo být naopak pro výrobce finančně příznivější.

Tato varianta vzhledem k požadavku nezávislosti autorizované osoby na posuzovaném výrobku není možná, byť by patrně byla pro hospodářské subjekty levnějším řešením.

V 3 Autorizace

V 3/1 – nulová – ponechání stávajícího režimu autorizací

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena pouze zákonem o technických požadavcích na výrobky a že by zákonem o stavebních výrobcích nebyla autorizace vůbec řešena. Stávající autorizované osoby v rozsahu stávající autorizace k stávajícím skupinám stanovených stavebních výrobků by automaticky přešly do režimu nového zákona, což by znamenalo nekompatibilitu s předpokládanými novými skupinami stanovených stavebních výrobků. Současně by nedošlo ke změně oprávnění autorizovaných osob k činnostem při posuzování shody na činnosti při posuzování stálosti vlastností, podle nového návrhu zákona.

V 3/2 – nová autorizace k novým skupinám stavebních výrobků

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena zcela separátně zákonem o stavebních výrobcích. Stávající autorizované osoby podle zákona o technických požadavcích na výrobky v rozsahu stávající autorizace ke stávajícím skupinám stanovených stavebních výrobků by automaticky zanikly a musely by požádat o udělení nové autorizace k novým skupinám stanovených stavebních výrobků. Případná možnost zachování stávající autorizace jako oprávnění k autorizaci podle nových skupin stanovených stavebních výrobků je vyloučena, protože nové skupiny stavebních výrobků mají jinou systematiku a strukturu než stávající skupiny stanovených stavebních výrobků (například skupina 5 v nařízení vlády č. 163/2002 Sb. bude rozdělena minimálně do tří nových skupin). Tato varianta tak znamená nové správní řízení vedené ÚNMZ na základě žádosti. Pro zachování stávajícího principu autorizace by byly procesní postupy a požadavky na autorizované osoby převzaty ze zákona o technických požadavcích na výrobky, čímž by došlo k duplicitě v rámci právních předpisů.

V 3/3 – nová autorizace na nové skupiny výrobků se zachováním co nejvíce požadavků ze stávající právní úpravy

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena zákonem o technických požadavcích na výrobky, jako obecným předpisem upravujícím autorizaci (proces autorizace, autorizující orgán, lhůty pro vydání rozhodnutí, požadavky na doložení dokladů, jimiž se prokazuje splnění podmínek autorizace apod.) a zákonem o stavebních výrobcích, pokud se jedná po speciální požadavky na autorizaci v oboru stavebních výrobků (specifikace autorizace ve vztahu k jednotlivým činnostem, specifikace ke skupinám stavebních výrobků stanovených prováděcí vyhláškou, některé povinnosti autorizovaných osob, apod.). Případná možnost zachování stávající autorizace jako oprávnění k autorizaci podle nových skupin stanovených stavebních výrobků je vyloučena, protože nové skupiny stavebních výrobků mají jinou systematiku a strukturu než stávající skupiny stanovených stavebních výrobků (například skupina 5 v nařízení vlády 163/2002 Sb. bude rozdělena minimálně do tří nových skupin). Tato varianta tak znamená nové správní řízení vedené ÚNMZ na základě žádosti.

3 VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

3.1 Identifikace nákladů a přínosů varianty V1

V 1/1 – nulová – ponechání obou současných režimů prohlášení bez změny (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech)

Nulová varianta znamená v případě stanovených stavebních výrobků ponechání povinnosti zajistit posouzení shody na základě žádosti výrobce, zplnomocněného zástupce, dovozce nebo distributora a povinnosti výrobce nebo dovozce vydat prohlášení o shodě, zatímco v případě stavebních výrobků s označením CE musí výrobce postupovat cestou vydání prohlášení o vlastnostech podle přímo použitelného předpisu, kterým nese odpovědnost za shodu vlastností stavebního výrobku s označením CE s vlastnostmi uvedenými v prohlášení.

Náklady

- Zachování původního stavu znamená, že tato neměnnost nevyvolává žádné negativní finanční ani administrativní dopady.

Přínosy

- Přínosem této varianty je neměnnost právního prostředí pro hospodářské subjekty (zejména výrobce, dovozce, distributory, autorizované osoby) i státní správu (zejména ČOI a stavební úřady).

V 1/2 – sjednocení obou režimů prohlášení (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech) na prohlášení o vlastnostech – tj. přizpůsobení národního režimu

Varianta předpokládá nahrazení národního systému posuzování shody a vydání prohlášení o shodě evropským systémem platným pro stavební výrobky s označením CE od 1. července 2013. Zavedením povinnosti výrobce zajistit posouzení stálosti vlastností a vydat národní prohlášení o vlastnostech jednoznačně přenáší odpovědnost za shodu deklarovaných konkrétních vlastností se skutečnými vlastnostmi výrobku na výrobce. Dovozece nebo distributor musí zajistit, že výrobce splní své povinnosti, jinak nemohou stanovený stavební výrobek uvést/dodat v ČR na trh. Současně musí zajistit, že při manipulaci, dopravě a skladování zůstanou tyto vlastnosti neměnné.

Obsah národního prohlášení o vlastnostech koresponduje s prohlášením o vlastnostech podle přímo použitelného předpisu. Na národní úrovni je však možné požadovat posouzení všech vlastností stanoveného stavebního výrobku, které mohou po zabudování stanoveného stavebního výrobku ovlivnit splnění základních požadavků na stavby.

Náklady

- Posouzení a ověření všech vlastností, které pro zamýšlené použití mohou ovlivnit splnění základních požadavků na stavby u takových výrobců, kteří dosud jejich posouzení nepožadovali.

- Převedení povinnosti posouzení a ověření stálosti vlastností pouze na výrobce, příp. zplnomocněného zástupce.
- Zajištění povinnosti dovozce a distributora uvést na trh v České republice jen takový stanovený stavební výrobek, u kterého výrobce zajistil posouzení všech nezbytných vlastností pro použití do staveb v České republice, vydat národní prohlášení o vlastnostech, připojil bezpečnostní informace a pokyny výrobce,
- Připojení označení SCZ pro použití stanoveného stavebního výrobku do stavby
- Databáze vlastností stavebních výrobků pro jejich použití do staveb v České republice

Přínosy

- Přiblížení národního systému posuzování stanovených stavebních výrobků evropskému systému posuzování stavebních výrobků s označením CE
- Terminologické přiblížení harmonizované a neharmonizované sféry
- Přiblížení povinností hospodářských subjektů při uvádění a dodávání stanovených stavebních výrobků a výrobků s označením CE na trh v ČR.
- Sjednocení odpovědností hospodářských subjektů a stanovení jednoznačné odpovědnosti výrobce za shodu vlastností výrobku s vlastnostmi uvedenými v národním prohlášení o vlastnostech
- Sjednocení požadované dokumentace s dokumentací požadovanou pro stavební výrobky s označením CE
- Zveřejnění informací o konkrétních vlastnostech stanovených stavebních výrobků, které autorizované osoby posoudily, ale v prohlášení o shodě nejsou prezentovány
- Zlepšení pozice a podpora odpovědných českých výrobců stanovených stavebních výrobků
- Sjednocení metodik při provádění dozoru nad trhem
- Zlepšení podmínek pro zajištění bezpečnosti staveb a životního prostředí
 - Dostupnost informací o vlastnostech stanovených stavebních výrobků, které mohou ovlivnit bezpečnost stavby, jejich konkrétních úrovních, třídách, limitních hodnotách, pro použití do staveb
 - Dostupnost informací o vlastnostech stanovených stavebních výrobků, které mohou mít dopad na životní prostředí a využívání přírodních zdrojů, pro použití do staveb, pro použití do staveb
 - Dostupnost informací o obsahu nebezpečných látek, pro použití do staveb
- Snížení počtu reklamací na stavební výrobky

- Rychlejší orientace ze strany zhotovitelů v případě připojení označení SCZ k výrobkům, které mají posouzeny všechny vlastnosti pro použití stanoveného stavebního výrobku do stavby v ČR.
- Databáze vlastností stavebních výrobků pro jejich použití do staveb v České republice pro potřeby datového standardu stavebnictví

V 1/3 – sjednocení obou režimů prohlášení (prohlášení o shodě a prohlášení o vlastnostech) na prohlášení o shodě

Tato varianta předpokládá nahrazení evropského systému stanoveného platným pro stavební výrobky s označením CE systémem národním stanoveným zákonem č. 22/1997 Sb., tj. posuzování shody a vydání prohlášení o shodě by nahradilo posuzování stálosti vlastností a vydání prohlášení o vlastnostech.

Náklady

- Porušení požadavků přímo použitelného předpisu

Přínosy

- Sjednocení postupů při uvádění stanovených stavebních výrobků a stavebních výrobků s označením CE na trh v České republice
- Terminologické přiblížení harmonizované a neharmonizované sféry
- Přiblížení povinností hospodářských subjektů při uvádění a dodávání stanovených stavebních výrobků a výrobků s označením CE na trh v ČR.

3.2 Identifikace nákladů a přínosů varianty V2

V 2/1 – nulová – ponechání stávajícího systému stavebních technických osvědčení vydávaných autorizovanými osobami

Současná právní úprava pro vybrané stavební výrobky (NV č. 163/2002 Sb.) předpokládá posouzení shody podle určených norem nebo, v případě že jsou tyto normy pro daný výrobek neúplné (současné určené normy ne vždy uvádí zamýšlené použití výrobku) nebo podle nich výrobce nechce postupovat, podle stavebního technického osvědčení, které zpracuje autorizovaná osoba. Podle tohoto stavebního technického osvědčení autorizovaná osoba provádí technická zjištění pro vydání prohlášení o shodě. Výrobce a dovozce předkládá písemné prohlášení, že nezašel provedené technických zjištění jiné autorizované osobě. Tento postup nezaručuje nezávislost rozsahu požadavků stavebního technického osvědčení na zkoušení, které provádí stejná autorizovaná osoba a může mít za následek jak neúměrně rozsáhlé požadavky na zkoušení pro účely prokazování shody, tak na druhé straně požadavky nedostatečné.

Náklady

- Zachování původního stavu znamená, že tato neměnnost nevyvolává žádné negativní finanční ani administrativní dopady.

Přínosy

- Přínosem této varianty je neměnnost právního prostředí jak pro státní správu (autorizující orgán ÚNMZ), tak i pro hospodářské subjekty (autorizované osoby, výrobce, dovozce, distributory atd.)

V 2/2 – zavedení institutu národního subjektu pro technické posuzování a nové technické specifikace – národního technického posouzení; oddělení od činnosti autorizovaných osob

Počet posouzení a vydaných stavebních technických osvědčení (viz kapitola 1.3 část Uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh) autorizovanými osobami a praktické zkušenosti ukazují na to, že v případě nejčastěji posuzovaných stavebních výrobků by bylo vhodné využívat již existující vydaná stavební technická osvědčení, která plní roli "normy" pro konkrétní stavební výrobek. Stavební technická osvědčení jsou ve vlastnictví výrobců a není možné je poskytnout veřejnosti. Z tohoto důvodu je třeba postavit stavební technická osvědčení na úroveň technické specifikace, resp. nahradit je technickými specifikacemi, které budou dostupné všem autorizovaným osobám pro příslušnou skupinu výrobků, obdobně jako je tomu v harmonizované oblasti.

Vypracování národních technických posouzení budou zajišťovat subjekty pro technické posuzování a tato činnost bude oddělena od činnosti autorizovaných osob, tj. od zkoušení a posuzování stálosti vlastností výrobků. Oddělením se zajistí nestrannost a nezávislost autorizované osoby na stanovení požadavků technické specifikace na posuzování stálosti konkrétních vlastností stanoveného stavebního výrobku. Při zpracování národních technických posouzení budou prioritně využity existující EAD. Z tohoto důvodu je účelné, aby byly národními subjekty pro technické posuzování v první řadě již existující subjekty pro technické posuzování. V České republice jsou v současné době oznámeny dva subjekty – TZÚS Praha, s. p. a ITC Zlín. Subjekty pro technické posuzování využijí již vydaná národní technická posouzení, která s ohledem na zamýšlené použití stanoveného stavebního výrobku do stavby příslušně upraví/doplní.

V současné době bylo v OJ EU oznámeno 217 EAD a dalších 107 na oznámení čeká. Více než 2/3 evropských technických posouzení podle EAD se vztahují k výrobkům 3 výrobních skupin - upevňovací prostředky, výrobky pro požární přepážky, požární těsnění, pro požární ochranu a pro zpomalování hoření a tepelněizolační výrobky, kompozitní izolační sestavy nebo systémy, které odpovídají skupinám, kde je na národní úrovni vydáváno velké množství stavebních technických osvědčení. Existující EAD pokrývají významnou část stanovených stavebních výrobků a měly by proto být v maximální možné míře využity pro posouzení na národní úrovni.

Národní subjekty pro technické posuzování bude pověřovat a kontrolovat Ministerstvo, stejně jako v případě evropských subjektů pro technické posuzování. Ministerstvo, případně pověřená právnická osoba, bude zajišťovat také koordinaci jejich činnosti a zveřejňovat seznam již vydaných národních technických posouzení.

Náklady

- zřízení a zajištění činnosti národního subjektu pro technické posuzování
- pověření subjektu pro technické posuzování stavebních výrobků s označením CE výkonem činnosti národního subjektu pro technické posuzování stanovených stavebních výrobků (pověření provádí MPO)
- zajištění oddělení činnosti národního subjektu pro technické posuzování činnosti autorizovaných osob
- zajištění koordinace národních subjektů pro technické posuzování stanovených stavebních výrobků (MPO)
- zajištění kontroly nezávislého subjektu pro koordinaci národních subjektů pro technické posuzování stanovených stavebních výrobků (MPO)
- zajištění vytvoření nezávislé organizace národních subjektů pro technické posuzování (MPO pověří)
- zajištění vytvoření národního technického posouzení jako nové technické specifikace

Přínosy

- zajištění používání shodných postupů posouzení stálosti vlastností stanovených stavebních výrobků
- zajištění přenosu informací mezi národními subjekty pro technické posuzování a autorizovanými osobami
- zajištění vzájemné spolupráce mezi státní správou, národními subjekty pro technické posuzování a autorizovanými osobami v oblasti stavebních výrobků
- přiblížení národního systému posuzování stanovených stavebních výrobků evropskému systému posuzování stavebních výrobků s označením CE
- snížení nákladů hospodářským subjektům (zákazníkům autorizovaných osob, autorizovaným osobám) na vypracování technické specifikace podle národního technického posouzení
- zpřístupnění národních technických posouzení hospodářským subjektům
- sjednocení požadavků na neharmonizované stavební výrobky při uvádění na trh
- zajištění jednotného postupu vůči hospodářským subjektům na vnitrostátní úrovni a v jiných členských státech EU

V 2/3 – zpracování nové technické specifikace – národního technického posouzení v rámci činnosti autorizovaných osob

Vypracování národních technických posouzení by zajišťovaly autorizované osoby, stejně jako je tomu v případě stavebních technických posouzení. Při této variantě však nedojde k posílení nestrannosti a nezávislosti autorizované osoby na obsahu technické specifikace a stanovení požadavků na posouzení konkrétních vlastností stanoveného stavebního výrobku. Při zpracování národních technických posouzení bude obtížné prioritní využívání existujících EAD zejména z důvodu jejich neznalosti a skutečnosti, že jsou vydávány v angličtině. Z tohoto důvodu není tato varianta účelná.

Zachování zpracování národních technických posouzení autorizovanými osobami však je optimálnější variantou pro zachování komfortu výrobce (obrací se pouze na jeden subjekt) a samozřejmě pro autorizované osoby, kterých je v České republice výrazně vyšší počet než v okolních členských státech. Co se týká nákladů pro výrobce, předpokládá se, že by nemělo dojít k jejich významnému zvýšení, ale pouze přerozdělení mezi dva subjekty. Zpracování národního technického posouzení, při použití existujících posouzení a EAD by mělo být naopak pro výrobce finančně příznivější.

Tato varianta vzhledem k požadavku nezávislosti autorizované osoby na posuzovaném výrobku není možná, byť by patrně byla pro hospodářské subjekty levnějším řešením.

Náklady

- náklady hospodářských subjektů na vypracování národního technického posouzení jako nové technické specifikace

Přínosy

- neměnnost právního prostředí jak pro státní správu (autorizující orgán ÚNMZ), tak i pro hospodářské subjekty (autorizované osoby, výrobce, dovozce, distributory atd.)

3.3 Identifikace nákladů a přínosů varianty V3

V 3/1 – nulová – ponechání stávajícího režimu autorizací

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena pouze zákonem o technických požadavcích na výrobky a že by zákonem o stavebních výrobcích nebyla autorizace vůbec řešena. Stávající autorizované osoby v rozsahu stávající autorizace k stávajícím skupinám stanovených stavebních výrobků by automaticky přešly do režimu nového zákona, což by znamenalo nekompatibilitu s předpokládanými novými skupinami stanovených stavebních výrobků. Současně by nedošlo ke změně oprávnění autorizovaných osob k činnostem při posuzování shody na činnosti při posuzování stálosti vlastností, podle nového návrhu zákona.

Náklady

- Ponechání stávajícího režimu autorizací znamená, že tato neměnnost nevyvolává žádné finanční ani administrativní dopady.

Přínosy

- Neměnnost právního prostředí autorizace a její zachování v původním stavu, což vede k tomu, že na straně jak státní správy (autorizujícího orgánu ÚNMZ), tak na straně podnikatelského sektoru (autorizované osoby, výrobci apod.) tato neměnnost nevyvolá žádné negativní finanční ani administrativní dopady.

V 3/2 – nová autorizace k novým skupinám stavebních výrobků

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena zcela separátně zákonem o stavebních výrobcích. Stávající autorizované osoby podle zákona o technických požadavcích na výrobky v rozsahu stávající autorizace ke stávajícím skupinám stanovených stavebních výrobků by automaticky zanikly a musely by požádat o udělení nové autorizace k novým skupinám stanovených stavebních výrobků. Případná možnost zachování stávající autorizace jako oprávnění k autorizaci podle nových skupin stanovených stavebních výrobků je vyloučena, protože nové skupiny stavebních výrobků mají jinou systematiku a strukturu než stávající skupiny stanovených stavebních výrobků (například skupina 5 v nařízení vlády č. 163/2002 Sb. bude rozdělena minimálně do tří nových skupin). Tato varianta tak znamená nové správní řízení vedené ÚNMZ na základě žádosti. Pro zachování stávajícího principu autorizace by byly procesní postupy a požadavky na autorizované osoby převzaty ze zákona o technických požadavcích na výrobky, čímž by došlo k duplicitě v rámci právních předpisů.

Náklady

- zajištění nového právního předpisu pro postupy autorizace stanovených zákonem o stavebních výrobcích k novým skupinám stanovených stavebních výrobků (správní řízení vede ÚNMZ)
- nové autorizace k novým skupinám stanovených stavebních výrobků (autorizované osoby, národní subjekty pro technické posuzování)

Přínosy

- Přínosem je přiblížení režimu harmonizované sféry, která se řídí pravidly přímo použitelného předpisu (CPR)
- upuštění od režimu posuzování shody stanovených stavebních výrobků, který neposkytuje konkrétní informace o vlastnostech stavebního výrobku
- posouzení a ověření stálosti vlastností stanovených stavebních výrobků s ohledem na jeho zamýšlené použití
- zajištění dostupných spolehlivých informací o vlastnostech každého stavebního výrobku při jeho uvedení na trh
- zajištění jednotných dostupných informací o stavebním výrobku ve vazbě na splnění základních požadavků na stavby, a to zejména pro hospodářské subjekty v celém dodavatelsko – odběratelském řetězci

V 3/3 – nová autorizace na nové skupiny výrobků se zachováním co nejvíce požadavků ze stávající právní úpravy

Tato varianta znamená, že by autorizace byla upravena zákonem o technických požadavcích na výrobky, jako obecným předpisem upravujícím autorizaci (proces autorizace, autorizující orgán, lhůty pro vydání rozhodnutí, požadavky na doložení dokladů, jimiž se prokazuje splnění podmínek autorizace apod.) a zákonem o stavebních výrobcích, pokud se jedná po speciální požadavky na autorizaci v oboru stavebních výrobků (specifikace autorizace ve vztahu k jednotlivým činnostem, specifikace k skupinám stavebních výrobků stanovených prováděcí vyhláškou, některé povinnosti autorizovaných osob, apod.).

Případná možnost zachování stávající autorizace jako oprávnění k autorizaci podle nových skupin stanovených stavebních výrobků je vyloučena, protože nové skupiny stavebních výrobků mají jinou systematiku a strukturu než stávající skupiny stanovených stavebních výrobků (například skupina 5 v nařízení vlády 163/2002 Sb. bude rozdělena minimálně do tří nových skupin). Tato varianta tak znamená nové správní řízení vedené ÚNMZ na základě žádosti.

Náklady

- zajištění autorizace podle dvou právních předpisů autorizujícím orgánem (ÚNMZ)
- zajištění nové autorizace k novým skupinám stanovených stavebních výrobků (autorizované osoby, národní subjekty pro technické posuzování)

Přínosy

- stanovení dílčích specifikací režimu autorizace pro stanovené stavební výrobky, aniž by došlo k procesnímu zásahu do dosavadní právní úpravy autorizace.
- neměnnost administrativní zátěže oproti současnému stavu (autorizující orgán, žadatelé a držitelé autorizací)
- zachování proces autorizace, lhůt pro vydání rozhodnutí a požadavky na doložení dokladů, jimiž se prokazuje splnění podmínek autorizace
- Přínosem je přiblížení režimu harmonizované sféry, která se řídí pravidly přímo použitelného předpisu (CPR)
- upuštění od režimu posuzování shody stanovených stavebních výrobků, který neposkytuje konkrétní informace o vlastnostech stavebního výrobku
- posouzení a ověření stálosti vlastností stanovených stavebních výrobků s ohledem na jeho zamýšlené použití
- zajištění dostupných spolehlivých informací o vlastnostech každého stavebního výrobku při jeho uvedení na trh
- zajištění jednotných dostupných informací o stavebním výrobku ve vazbě na splnění základních požadavků na stavby, a to zejména pro hospodářské subjekty v celém dodavatelsko - odběratelském řetězci

4 NÁVRH ŘEŠENÍ

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Varianta	Hodnocení varianty		
	nejlepší	střední	nejhorší
V1	V1/2	V1/1	V1/3
V2	V2/3	V2/2	V2/1

S ohledem na schválený věcný záměr a celkovým dopad na výslednou bezpečnost staveb byla vybrána varianta V1/2 + V2/2 + V3/3.

V případě varianty V2 byla i přes celkové hodnocení vybrána varianta, která odděluje činnosti při posuzování vlastností od vypracování příslušné technické specifikace, aby byla zajištěna maximální nezávislost zkušebny na podnikatelském subjektu a zkoušeném stanoveném stavebním výrobku.

4.2 Srovnání platné a navrhované právní úpravy

Tabulka – Srovnání platné a připravované úpravy podle variant V1/2 + V2/2 + V3/3.

Platné právní předpisy		Navrhovaný zákon o stavebních výrobcích	
Neharmonizovaná oblast	Harmonizovaná oblast	Neharmonizovaná oblast	Harmonizovaná oblast
Autorizovaná osoba	Oznámený subjekt	Autorizovaná osoba	Oznámený subjekt
	Subjekt pro technické posuzování (TAB)	Národní subjekt pro technické posuzování	Subjekt pro technické posuzování (TAB)
Stavební technické osvědčení	Evropské technické posouzení	Národní technické posouzení	Evropské technické posouzení
Prohlášení o shodě	Prohlášení o vlastnostech	Národní prohlášení o vlastnostech	Prohlášení o vlastnostech
		Prohlášení distributora o vlastnostech	
	Zjednodušené postupy	Zjednodušené postupy	Zjednodušené postupy
Dozor nad výrobky v obchodní síti a ve výrobně	Dozor nad výrobky v obchodní síti a ve výrobně	Dozor nad výrobky v obchodní síti, výrobě, na stavbě/staveništi	Dozor nad výrobky v obchodní síti, výrobě, na stavbě/staveništi
		Povinnost projektanta specifikovat pro dané použití požadované třídy a úrovně vlastností výrobků.	Povinnost projektanta specifikovat pro dané použití požadované třídy a úrovně vlastností výrobků.
		Povinnost zhotovitele zabudovat pouze takový výrobek, který odpovídá specifikaci	Povinnost zhotovitele zabudovat pouze takový výrobek, který odpovídá specifikaci

	v projektové dokumentaci a splňuje požadavky právních předpisů	v projektové dokumentaci a splňuje požadavky právních předpisů
--	--	--

5 IMPLEMENTACE DOPORUČENÉ VARIANTY A VYNUCOVÁNÍ

Pokud jde o vynucování plnění technických požadavků na stanovené stavební výrobky a příslušnou dokumentaci, při jejich uvádění a dodávání na trh a na staveniště je výkon státní správy svěřen ČOI, a to prostředky danými kontrolním řádem a novým zákonem o stavebních výrobcích. Vynucování podmínek pro oznámení subjektů a autorizace k činnostem při posuzování stálosti vlastností náleží ÚNMZ, a to vhodnými kontrolními mechanismy včetně možnosti pozastavení nebo zrušení jejich oznámení podle týchž zákonů. Vynucování podmínek pro oznámení subjektů pro technické posuzování a národních subjektů pro technické posuzování náleží Ministerstvo průmyslu a obchodu, a to vhodnými kontrolními mechanismy včetně možnosti pozastavení nebo zrušení jejich oznámení podle týchž zákonů.

Procesní postupy jsou stanoveny jak v kontrolním řádu, tak v zákoně o přestupcích – na řízení o přestupku se užije zákon o přestupcích a podpůrně správní řád. Na kontrolu se použije kontrolní řád a podpůrně rovněž správní řád.

6 PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE

Jako perioda přiměřená pro přezkum účinnosti implementovaných opatření a pro zhodnocení pokroku při dosahování cílů novelizace se doporučuje doba 5 let. Tato perioda je dostatečně dlouhá pro shromáždění dostatečného objemu dat relevantních pro přezkum účinnosti a podnětů od dotčených subjektů a zároveň dostatečně krátká tak, aby nedošlo k přehlacení velkým objemem podnětů a navrhovaných změn.

7 KONZULTACE A ZDROJE DAT

V rámci zpracování návrhu zákona probíhaly konzultace s dotčenými subjekty, které se ukázaly být klíčové pro danou oblast – Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství hasičských záchranných sborů České republiky, ÚNMZ, ČOI, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Svaz zkušeben pro výstavbu, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Sdružení pro výstavbu silnic, Technický a zkušební ústav Praha, s.p., Metrostav, a.s., a dále s nezávislými experty s dlouholetými zkušenostmi v daných oblastech.

Konzultace probíhaly v rámci 2 pracovních skupin a setkáních odborné expertní skupiny ředitele odboru stavebnictví a stavebních hmot. Dále se průběžně konaly konzultace a dílčí jednání s jednotlivými experty. Zásadní náměty, které byly diskutovány, se týkaly přizpůsobení neharmonizované oblasti stavebních výrobků harmonizované oblasti, rozšíření kompetencí ČOI o kontrolu výrobků na staveništi a ve skladovacích prostorách stavby, stanovení podmínek pro používání stavebních výrobků do staveb v České republice, včetně případných vazeb na činnost stavebních úřadů, povinnosti projektantů, stavebníků, stavbyvedoucích, technického dozoru stavebníka, výkonu státní správy a další. Zohledněno bylo stanovisko ČOI ke kontrole výrobků zabudovaných do stavby, stanovisko ÚNMZ k procesu oznamování, autorizace a určování stavebních norem.

Konkrétní kvantitativní data byla získána od:

- Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví,
- Česká obchodní inspekce
- Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p.
- Metrostav a.s., ČOI, ÚNMZ.

Další zdroje dat:

- Zpráva o plnění opatření směřujících k modernizaci České obchodní inspekce
- Maps of hTSs of Construction products ze 14.10.2019.
- Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě z 24.10.2019 o výsledcích hodnocení důležitosti úkolů v čl. 31 odst. 4, které jsou financovány Uníí podle čl. 34 odst. 2 Nařízení č. 305/2011/EU.

8 KONTAKT NA ZPRACOVATELE RIA

Ing. Eva Štejfová, Odbor Stavebnictví a stavebních hmot, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, Praha 1, e-mail: stejfova@mpo.cz

Mgr. Jan Budinský, Odbor legislativní a právní, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, Praha 1, e-mail: budinsky@mpo.cz,

9 SHRUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje	
Název návrhu: Zákon o stavebních výrobcích a jejich použití do staveb	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo průmyslu a obchodu	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte Navrhuje se účinnost právní úpravy od 1. ledna 2023. Výjimku v účinnosti představují ustanovení o národním subjektu pro technické posuzování, autorizaci a výkonu veřejné správy Ministerstva průmyslu a obchodu a ÚNMZ, jež nabývají účinnosti 1. ledna 2022.
Implementace práva EU: NE; (pokud zvolíte Ano): - uveďte termín stanovený pro implementaci: - - uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ne Navržená právní úprava v oblasti adaptace (hlava II, díl 1) nerozšiřuje požadavky práva EU nad míru nutnou, jež je stanovena v přímo použitelném předpise pro uvádění na trh a pro dozor nad trhem a upravuje pouze to, co je nutné z hlediska požadavků práva EU.	
2. Cíl návrhu zákona	
<p>Cílovým stavem bude komplexní moderní právní úprava pro oblast stavebních výrobků z hlediska posuzování stálosti vlastností stanovených stavebních výrobků, jejich uvádění a dodávání do obchodní sítě výrobcem, distributorem nebo dovozcem, uvádění a dodávání přímo na staveniště nebo do skladovacích prostor stavby, poskytování informací prostřednictvím kontaktního místa, dozoru nad trhem se stavebními výrobky a stanovení vlastností pro navrhování a použití stavebních výrobků do staveb v České republice s ohledem na splnění základních požadavků na stavby.</p> <p>Cílem úpravy je přiblížit ve výše uvedených oblastech národní úpravu osvědčenému evropskému systému a odstranit tak podstatné systémové rozdíly a odlišnosti, a to zejména nahradit systém posuzování shody u stanovených stavebních výrobků systémem posouzení stálosti vlastností; nahradit prohlášení o shodě národním prohlášením o vlastnostech; nahradit stavební technické osvědčení novou technickou specifikací národním technickým posouzením; jmenovat národní subjekty pro technické posuzování a oddělit jejich činnost od činnosti osob autorizovaných k činnostem posuzování stálosti vlastností (nyní osoby autorizované k činnostem posuzování shody).</p>	

Kromě podmínek pro uvádění a dodávání na trh je cílem navrhované úpravy vymezit vazbu mezi požadavky na vlastnosti stavebních výrobků s ohledem na jejich zamýšlené použití do staveb v České republice a požadavky existujících stavebních předpisů a blíže specifikovat obecné požadavky na použití stavebních výrobků ve stavbě stanovené v §156 odst. 2 stavebního zákona. Prostřednictvím vyhlášky o seznamu vlastností stavebních výrobků bude poskytnut veřejnosti seznam vlastností stavebních výrobků, které musí výrobce deklarovat, aby mohly být stavební výrobky, které uvádí na trh následně použity do staveb v České republice. Výrobci a distributoři stavebních výrobků tak dostanou nezbytné informace pro vydání prohlášení o vlastnostech, národního prohlášení o vlastnostech nebo prohlášení distributora o vlastnostech. Projektanti a zhotovitelé staveb budou mít zase k dispozici dostatečné informace pro návrh a následný výběr stavebních výrobků pro stavby v České republice. Dobrovolné označení SCZ bude deklarovat shodu s vyhláškou o vlastnostech stavebních výrobků.

V neposlední řadě je záměrem tvůrců návrhu připravit vyhláškou o seznamu vlastností stavebních výrobků základ pro vytvoření databáze datového standardu stavby, kde budou pro další využití k dispozici vlastnosti stavebních výrobků a jejich požadované mezní hodnoty, úrovně, třídy nebo popisy pro další využití v rámci informačního modelování staveb (BIM).

Navrhované úpravy napomohou zajistit lepší kvalitu stavebních výrobků a sdílení informací o jejich vlastnostech pro účely použití do staveb v České republice a tím zvýšit bezpečnost a trvanlivost staveb realizovaných v České republice.

3. Agregované dopady návrhu zákona

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano

ČOI – Předpokládané vstupní náklady jsou 25,4 mil. Kč; předpokládané náklady v dalších letech jsou 18,4 mil. Kč/rok.

V celkové vstupní částce 25,4 mil. Kč se počítá se mzdovými náklady ve výši 11,5 mil. Kč, s náklady na vybavení k výkonu kontroly včetně provozních a režijních nákladů ve výši 8,9 mil. Kč (z toho náklady na vybavení jsou odhadovány na 7,0 mil. Kč), a s náklady na odběr a zkoušení vzorků ve výši 5,0 mil. Kč. Náklady pro další léta jsou počítány bez nákladů na vybavení.

Na základě požadavku MF bylo odsunuto řešení finančních nároků na státní rozpočet. Řešeno bude při přípravě rozpočtu na rok 2021.

V souvislosti s navrhovanou novelou zákona č. 22/1997 Sb., která předpokládá zavedení tzv. sponzorovaného přístupu k technickým normám, lze předpokládat hrazení přístupu k ČSN ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu.

3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ano

Dopady na hospodářské subjekty (výrobci, dovozci, distributoři), které uvádějí stavební výrobky na trh v souladu s platnými právními předpisy, jsou zanedbatelné a váží se pouze ke změně jimi poskytovaných dokumentů při uvádění a dodávání na trh. Zavedení možnosti výjimek z vydání

národního prohlášení o vlastnostech, stejně jako nový systém vydávání národních technických posouzení, umožní snížení nákladů výrobců vyloučením duplicitních nebo zbytečných zkoušek.

Dopady na ostatní podnikatelské subjekty (projektové a stavební firmy) vyplývají na jedné straně z poskytnutí všech potřebných informací o relevantních požadavcích na výrobek pro jeho použití do stavby v České republice pro stavebníky, projektanty a další odpovědné osoby a na straně druhé z požadavku jednoznačně stanovit vlastnosti stavebních výrobků navrhovaných pro zabudování do stavby v příslušné dokumentaci a zajistit jejich splnění při realizaci stavby.

Snížení nákladů podnikatelských subjektů na odstranění vad způsobených zabudováním nekvalitního výrobku do stavby. Náklady na odstranění reklamovaných vad způsobených zabudováním nekvalitního výrobku do stavby lze v současnosti v České republice odhadovat minimálně na 192 mil. Kč /rok.

Dopady na autorizované osoby vyplynou z potřeby autorizace k novým položkám ve skupinách výrobků. U položek, kde nedojde k významné změně z hlediska podmínek autorizace, se předpokládá zrychlený postup.

Velikost trhu se stanovenými stavebními výrobky lze odhadovat na základě počtu posouzení výrobků v jednotlivých výrobových skupinách podle NV č. 163/2002 Sb. a přímo použitelného předpisu, poměru harmonizovaných technických specifikací, určených norem a počtu vystavených stavebních technických osvědčení (viz kapitola 1.3, části Uvádění a dodávání stavebních výrobků s označením CE na trh a Uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh.).

Finanční dopady lze odhadovat na základě informací o finanční náročnosti zkoušek od autorizovaných osob, přičemž její výše vždy záleží rovněž na zamýšleném použití konkrétního výrobku (viz data uvedená v kapitole 1.3 část Uvádění a dodávání vybraných stavebních výrobků na trh).

3.3 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne

...

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne

...

3.5 Sociální dopady: Ne

3.6 Dopady na spotřebitele: Ano

Pozitivní dopad na spotřebitele vyplývá ze zvýšení bezpečnosti při užívání staveb a zlepšení jejich informovanosti o konkrétních vlastnostech stavebních výrobků použitých do dané stavby např. pro potřeby oprav a údržby staveb.

3.7 Dopady na životní prostředí: Ano

Pozitivní dopad na životní prostředí vyplývá ze zvýšení kvality staveb zlepšením kontroly kvality využívaných stavebních výrobků. Dostatek informací o konkrétních vlastnostech stavebních výrobků

může napomoci i větší důvěře v kvalitu stavebních výrobků s obsahem druhotných surovin.
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

3.10 Korupční rizika: Ne

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

3.12 Dopady na digitálně přívětivou legislativu: Ano
Pozitivní dopad souvisí s možností zveřejňovat národní prohlášení o vlastnostech na webu. Návrh rovněž zmocňuje k poskytování dalších informací ke skupinám výrobků na internetu, zejména prostřednictvím databáze datového standardu stavebnictví.